

Institut Ramon Llull

**Memòria
2016**

**Institut
Ramon
Llull**

**Memòria
2016**

Índex

Presentació	5
Projectes principals 2016	6
Premis Ramon Llull 2016	10
Literatura i Pensament	12
Arts escèniques	18
Cinema	24
Música	30
Arts visuals, arquitectura i disseny	34
Llengua i Universitats	40
Comunicació	54
Pressupost 2016	62

Equip directiu

Manuel Forcano,
director

Josep Marcé,
gerent

Marta Oliveres,
directora de l'Àrea de Creació

Izaskun Arretxe,
directora de l'Àrea de Literatura i Pensament

Josep-Anton Fernández,
director de l'Àrea de Llengua i Universitats

Presentació

L'any 2016, l'Institut ha continuat en la seva tasca de promoció i difusió de la llengua i la cultura catalanes a l'estranger, però ha estat un any de canvis: en una decisió estratègica, el nou equip directiu ha acordat començar a encarar algunes de les seves accions vers la Mediterrània, i a actuar en països amb poca o nul·la presència de la cultura catalana. Així, el nord d'Àfrica, Turquia, el Pròxim Orient, Grècia i Itàlia han passat a ser territoris estratègics. Un altre canvi important ha estat la felicitat reincorporació als òrgans de govern de l'Institut Ramon Llull del Govern de les Illes Balears, amb qui s'ha treballat de valent per vertebrar, en la projecció internacional de la cultura catalana, els agents culturals del món de la creació artística balear, tal com ja s'ha fet sempre des de l'Institut Ramon Llull amb la literatura i la llengua catalana de les Illes.

Pel que fa a la Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior, es mantenen les 150 universitats arreu del món on s'ofereixen estudis de llengua i cultura catalanes, i d'aquestes, per al curs 2015-2016 n'hi ha hagut 88 que han rebut un ajut de l'Institut Ramon Llull per a garantir-ne la docència. En destaca la Universitat Masaryk de Brno (Txèquia), on s'ha iniciat el Grau de Filologia Catalana, que completa altres 19 universitats que imparteixen una especialització en estudis catalans. Per al curs 2016-2017, el nombre d'universitats subvencionades ha passat a ser de 87, ateses algunes reduccions de l'oferta d'estudis de català a la Universitat de Monash (Austràlia) o a la Universitat de París 3-Sorbona Nova, clars exemples del retrocés que pateixen en general les filologies arreu del món.

Pel que fa a l'Àrea de Creació, cal destacar la participació de Catalunya, per tercera vegada consecutiva, a la Biennal d'Arquitectura de Venècia, amb el projecte "Aftermath_Catalonia in Venice" dels arquitectes Jaume Prat, Jelena Prokopljević i Isaki Lacuesta. D'altres iniciatives destacades han estat l'exposició d'Antoni Tàpies a Tolosa; el suport a la commemoració internacional de l'Any Enric Granados, amb concerts a Nova York i a Londres; els focus catalans en els festivals de Marsella i Avinyó, aquest darrer amb el projecte "Avignon à la Catalane"; i d'altres que han tingut lloc a Berlín, Milà i Birmingham. Pel que fa a la promoció internacional del cinema català, destaca la participació de pel·lícules i directors catalans a festivals com Canes, Rotterdam, Nova York, París, Valparaíso, Londres, Buenos Aires, Guadalajara (Mèxic) i Sao Paulo.

La promoció dels autors i la literatura catalana, de què s'ocupa l'Àrea de Literatura, ha consistit en la presència activa de l'Institut Ramon Llull en sis fires internacionals del llibre (París, Londres, Bolonya, Varsòvia, Los Angeles i Frankfurt) per a fer conèixer i incentivar la traducció d'autors i obres catalanes a d'altres llengües. El nombre de subvencions atorgades amb aquesta finalitat ha estat de 68, centrades en les figures de Jaume Cabré, Ramon Llull, Rafel Nadal i Marta Rojals.

Aquest any 2016 ha coincidit amb la celebració del 700 aniversari de la mort de l'autor més universal de la literatura catalana, Ramon Llull, i per aquest motiu ens vam encarregar d'organitzar-ne una gran part dels actes commemoratius, la majoria celebrats a l'exterior, amb un especial esment als que han tingut lloc a Tunísia, Algèria i Israel, i amb la producció de l'exposició "La veritat inefable: el *Llibre d'Amic e Amat* de Ramon Llull", que durant l'any ha itinerat per diverses universitats europees d'Alemanya, França i Anglaterra.

Manuel Forcano
Director

Projectes principals 2016

Donem suport a la difusió exterior de la producció cultural de Catalunya

La projecció de la cultura catalana en totes les seves modalitats, matèries i mitjans d'expressió és la finalitat principal de l'Institut Ramon Llull. Enguany un conjunt d'activitats genèriques a diversos escenaris internacionals ha contribuït de manera destacada a assolir aquest objectiu. Durant el 2016, els projectes principals de l'Institut Ramon Llull han estat l'extens programa d'activitats al voltant de la celebració de l'Any Llull, en commemoració del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull, en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i el Govern de les Illes Balears; la participació de Barcelona i la literatura catalana com a convidades especials a la Fira del Llibre de Varsòvia; "Aftermath_Catalonia in Venice, Architecture beyond Architects", el pavelló de Catalunya a la 15a Biennial d'Arquitectura de Venècia; el programa d'arts escèniques "Avignon à la Catalane" al Festival Avignon le Off; i les XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català, celebrades a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Els diferents escenaris esmentats han acollit accions diverses que, d'una banda, han facilitat una bona difusió dels creadors, els projectes i les aportacions culturals de Catalunya, i, de l'altra, han permès seguir reforçant la col·laboració de l'Institut Ramon Llull amb institucions i grans esdeveniments internacionals de primer nivell.

Any Llull

Tot l'any

El 2016 es va commemorar el 700 aniversari de la mort de Ramon Llull, l'autor més universal de la cultura catalana, amb la implicació de diverses institucions. L'Institut Ramon Llull va organitzar el desplegament d'un ampli programa d'activitats a nivell internacional, que va incloure la producció d'una exposició itinerant per diverses universitats europees i més de 50 propostes culturals, com ara concerts, lectures poètiques i actes acadèmics i literaris arreu d'Europa, Amèrica, el nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà.

L'exposició "La veritat inefable. El Llibre d'amic e amat de Ramon Llull", comissariada per Joan Santanach, va itinerar per França, Gran Bretanya i Alemanya, països europeus que concentren un major nombre d'universitats amb estudis de llengua i cultura catalanes. L'exposició es va acompanyar de jornades, conferències i altres activitats acadèmiques, que van permetre aprofundir sobre diferents aspectes de l'obra i del llegat lul·lià. Entre les activitats programades, van destacar les jornades lul·lianes a l'Institut del Món Àrab de París, a la Universitat de Búbia, a l'Acadèmia Beït Al Hikma de Tunis i a la Senate House de Londres, així com un nodrit programa de congressos i seminaris acadèmics dedicats a la figura de Llull a universitats de Mèxic (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, Guadalajara i Puebla), Alemanya (Humboldt de Berlín, Freiburg de Brisgòvia, Bochum i Bamberg), França (Montpeller i Marsella), l'Estat espanyol (Granada i Santiago de Compostel·la), Itàlia (Mòdena, Nàpols i Roma),

la Gran Bretanya (Oxford, Queen Mary de Londres, Birmingham i Leeds), Irlanda (Cork), Romania (Bucarest) i Israel (Universitat Hebrea de Jerusalem).

També es va programar una selecció de concerts a partir de la figura de Llull, com ara la lectura poètica *El Verger de l'Amat*, de Montse Germán i Ferran Pisà; els concerts *Alenar Llull* de Maria del Mar Bonet a París, Tarragona i l'Havana; els concerts de Lúcia Pujol a Bugia; *Art*, de Manel Camp, a Tunis; *Ramon Llull*, de Jordi Savall amb La Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI, a Jerusalem i Fontfreda; o *L'últim pelegrinatge de Ramon Llull*, de La Capella de Ministrers, a París.

Fira del Llibre de Varsòvia

Del 19 al 23 de maig

Barcelona i la literatura catalana han estat les convidades especials de la Fira del Llibre de Varsòvia (Warsaw Book Fair 2016). Sebastià Alzamora, Blanca Busquets, Jaume Cabré, Jenn Díaz, Rafel Nadal, Marc Pastor, Jordi Puntí, Care Santos, Màrius Serra i Jordi Sierra i Fabra són els escriptors catalans que van participar en el certamen i que van posar en relleu la creació catalana contemporània. La imatge de Barcelona com a ciutat literària i capital editorial va ser un dels reclams més importants de la fira, i les activitats organitzades van posar de manifest la simpatia que el públic europeu té per la literatura catalana. Les 61 activitats organitzades per l'Institut Ramon Llull van tenir una assistència de gairebé 2.400 espectadors. Especialment reeixits van ser els 27 actes en què hi havia participació directa dels escriptors catalans, que van atreure unes 600 persones. En termes generals, la fira va assolir xifres molt semblants a les de la darrera edició, que havia batut el rècord d'assistència amb més de 72.000 visitants, 800 autors d'arreu del món i 600 mitjans de comunicació acreditats.

“Aftermath_Catalonia in Venice, Architecture beyond Architects”, pavelló de Catalunya a la 15a Biennal d'Arquitectura de Venècia (Venècia, Itàlia)

Del 28 de maig al 27 de novembre

L'Institut Ramon Llull va participar per tercera vegada a la Biennal d'Arquitectura de Venècia, un dels esdeveniments d'arquitectura més importants del món, amb un projecte propi per representar Catalunya dins el programa *Eventi Collaterali*. El projecte presentat per l'Institut Ramon Llull va ser seleccionat per un jurat independent, presidit per l'arquitecta Carme Pinós, per mitjà d'un concurs públic. En va resultar guanyador el projecte dels arquitectes Jaume Prat i Jelena Prokopljević i el director de cinema Isaki Lacuesta. “Aftermath_Catalonia in Venice” es centrava en l'arquitectura viscuda mitjançant instal·lacions audiovisuals i posava en relleu set intervencions arquitectòniques públiques, seleccionades com a exemples virtuoses d'una arquitectura que millora la relació de l'usuari amb l'entorn urbà, social i natural. La inauguració va ser un èxit i va reunir un nombre important de crítics, arquitectes, comissaris i professionals de l'arquitectura d'arreu del món assistents a la Biennal. “Aftermath_Catalonia in Venice” s'ha pogut visitar també a Barcelona, a l'Arts Santa Mònica, del 31 de gener al 26 de març de 2017.

Projectes principals 2016

“Avignon à la Catalane”, Festival Avignon le Off (Avinyó, França)

Del 4 al 26 de juliol

Del 4 al 26 de juliol, “Avignon à la Catalane” va presentar, en el marc del Festival Avignon le Off i per cinquè any consecutiu, una programació específica d’arts escèniques —formada per 6 companyies— i organitzada des de l’Institut Ramon Llull, enguany en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears. Hi van participar els artistes Jordi Purí i l’Orquestra de Cambra de l’Empordà, amb l’espectacle *Concerto a tempo d’umore*; Sol Picó, amb *One-Hit Wonders*; Hotel iocandi, amb *Esquerdes*; Toc de Fusta; i Théâtre du Mouvement. També es va fer una lectura dramatitzada de la traducció francesa de *Dues dones que ballen*, de Josep M. Benet i Jornet, a càrrec de la companyia La Traverse/Hervé Petit. El dramaturg Josep Maria Miró i el traductor Laurent Gallardo també van ser presents a Avinyó, amb motiu de la trobada al voltant de l’obra *Mensonges*, de la companyia Le Zéphyr. En total, s’hi van dur a terme 83 representacions.

XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català

Del 18 al 21 de juliol

L’Institut Ramon Llull va organitzar la trentena edició de les *Jornades Internacionals per a Professors de Català*, un espai de formació i de trobada, debat i reflexió per al professorat d’estudis catalans de les universitats de l’exterior. Es van celebrar a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i hi van participar un centenar de professors. En aquest marc, el 20 de juliol va tenir lloc la sessió acadèmica “El català al món, una xarxa d’excel·lència: 30 anys de Jornades Internacionals per a Professors de Català”, oberta a la comunitat universitària del país i a la comunitat professional de la llengua catalana. Amb motiu d’aquesta celebració i de la commemoració del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull, la jornada va finalitzar amb el concert de Maria del Mar Bonet *Alenar Llull*, ofert per l’Institut Ramon Llull al Pla de la Seu de la ciutat, en el marc del Festival d’Estiu 2016 organitzat per l’Ajuntament de Tarragona.

Distribució per països dels 275 desplaçaments realitzats amb el suport de l'Institut Ramon Llull mitjançant les convocatòries públiques en l'àmbit de les arts visuals, la música i les arts escèniques

PAÏSOS	Arts Visuals	Música	Dansa	Circ	Teatre	Total desplaçaments
Alemanya	2	10	2	-	3	17
Andorra	-	1	-	-	2	3
Argentina	-	3	2	-	-	5
Àustria	-	2	-	1	2	5
Bèlgica	-	3	1	3	4	11
Brasil	-	-	-	-	2	2
Canadà	1	-	-	-	-	1
Colòmbia	1	4	1	-	2	8
Croàcia	-	-	-	-	1	1
Cuba	1	-	-	-	-	1
Dinamarca	1	1	-	-	3	5
Dominicana, República	-	-	-	-	2	2
Egipte	-	-	-	-	1	1
Equador	-	-	1	-	-	1
Eslovàquia	-	-	-	1	-	1
Eslovènia	-	-	-	1	-	1
Espanya	1	18	10	4	18	51
Estats Units d'Amèrica	3	1	1	-	-	5
Estònia	-	-	-	-	1	1
França	2	10	4	2	12	30
Guatemala	-	-	-	-	1	1
Hongria	-	1	-	-	1	2
Irlanda	-	1	-	-	1	2
Israel	-	-	-	-	1	1
Itàlia	4	2	6	3	3	18
Japó	1	1	-	-	2	4
Mèxic	1	2	1	-	-	4
Moldàvia	-	1	-	-	-	1
Noruega	-	-	-	-	1	1
Països Baixos	-	3	-	1	1	5
Panamà	-	1	1	-	-	2
Perú	-	1	-	-	-	1
Polònia	-	1	-	-	4	5
Portugal	-	3	1	-	3	7
Regne Unit	1	6	1	1	6	15
República de Corea	3	2	1	-	-	6
República Txeca	-	3	-	-	1	4
Romania	1	1	1	-	1	4
Rússia	1	2	-	-	1	4
Suècia	-	1	1	1	1	4
Suïssa	4	5	2	-	4	15
Taiwan	1	-	-	-	-	1
Turquia	-	-	-	-	1	1
Uruguai	-	-	1	-	-	1
Xile	-	3	2	-	1	6
Xina	1	3	1	-	2	7
Xipre	1	-	-	-	-	1
Núm. països = 47	31	96	41	18	89	275

Premis Ramon Llull 2016

La Fundació Ramon Llull i els premis

La Fundació Ramon Llull és un organisme amb seu a Andorra que té com a finalitat intensificar l'estudi, la promoció i la defensa de la llengua catalana, i fomentar la projecció exterior de la llengua i la cultura catalanes. L'Institut Ramon Llull forma part del Patronat de la Fundació, que té, entre els objectius fundacionals, l'impuls a les actuacions de l'Institut Ramon Llull. També són membres del Patronat de la Fundació, el Govern d'Andorra, el Consell General dels Pirineus Orientals, el Municipi de l'Alguer i la Xarxa de Ciutats Valencianes Ramon Llull. El juny del 2013 es va aprovar la incorporació de la Xarxa de Municipis Balears al Patronat de la Fundació.

L'esdeveniment més important organitzat per la Fundació durant aquest any 2016 ha estat la concessió dels Premis Ramon Llull, integrats pel prestigiós Premi Internacional Ramon Llull —que enguany ha arribat a la vint-i-sisena edició— i dos guardons que es van concedir per primer cop el 2012: el de Traducció Literària i el de Promoció Internacional de la Cultura Catalana.

Els premis internacionals de la Fundació Ramon Llull tenen per objectiu reconèixer persones o institucions de fora del domini lingüístic que han treballat per la promoció internacional de la llengua i la cultura catalanes. Els guardonats a l'edició del 2016 han estat l'antropòloga Kathryn A. Woolard, la traductora Kirsten Brand i el director del festival d'arts de carrer Spoffin Festival, Alfred Konijnenbelt. L'acte de lliurament dels premis es va celebrar a l'Auditori Nacional d'Ordino l'11 de novembre, amb la participació de la ministra de Cultura d'Andorra, Olga Gelabert; el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Santi Vila; el director de l'Institut Ramon Llull, Manuel Forcano; i el director de la Fundació Ramon Llull, Vicenç Villatoro.

Premi Internacional Ramon Llull

Convocat conjuntament per la Fundació Congrés de Cultura Catalana i la Fundació Ramon Llull, aquest guardó, dotat amb 8.000 €, reconeix la trajectòria d'una persona o d'una institució en la difusió exterior de la llengua i la cultura catalanes. En la seva 26a edició, el Premi Internacional Ramon Llull va ser concedit a l'antropòloga nord-americana Kathryn A. Woolard, per "ajudar notablement a fer conèixer la situació del català entre la comunitat acadèmica, sobretot dels Estats Units". Woolard ha dedicat bona part de la seva activitat investigadora i divulgadora a la situació sociolingüística de Catalunya. Ha analitzat especialment les relacions entre llengua, identitat i actituds lingüístiques a Barcelona i ha estudiat l'evolució d'aquestes relacions durant les últimes dècades, des de la fi de la dictadura.

El jurat el van formar Marta Rovira, Miquel Strubell i Josep Massot, per part de la Fundació Congrés de Cultura Catalana; i Vicenç Villatoro, Joaquim Torres, Manuel Pérez-Saldanya i Teresa Cabré, per part de la Fundació Ramon Llull.

Premi Ramon Llull de Traducció Literària

L'objectiu d'aquest premi és distingir la millor traducció d'una obra de literatura catalana que s'hagi publicat l'any anterior al de la convocatòria del premi, que està dotat amb 4.000 €. La guardonada en aquesta cinquena edició ha estat l'alemanya Kirsten Brandt (1963) per la seva traducció a l'alemany d'*Incerta glòria*, de Joan Sales. Brandt també ha traduït a l'alemany altres grans autors de casa nostra com Mercè Rodoreda, Josep Pla, Eugeni Xammar, Carme Riera, Pere Calders o Baltasar Porcel. La traducció d'*Incerta glòria* va arribar a les llibreries alemanyes a final de setembre del 2015, publicada per l'editorial Hanser, que té un prestigiós catàleg basat en la combinació de clàssics de la literatura del segle XX i autors contemporanis de renom internacional.

El jurat del premi estava integrat per Francesc Parcerisas, poeta, professor, traductor i crític literari; Monika Zgustová, escriptora i traductora; Montserrat Camps, doctora en Filologia Clàssica i professora de Filologia Grega a la Universitat de Barcelona; Encarna Pedrosa, traductora-intèrpret jurada del Principat d'Andorra; i Anna Casassas, llicenciada en Dret i traductora.

Premi a la Promoció Internacional de la Cultura Catalana

L'objectiu d'aquest guardó és distingir una persona o una institució que hagi organitzat un projecte rellevant de promoció internacional de l'obra d'un creador català. Es tracta d'un premi honorífic, i el guardonat rep una litografia d'Antoni Tàpies.

Enguany el premiat ha estat Alfred Konijnenbelt, director del festival d'arts de carrer Spoffin Festival, que des del 2010 se celebra anualment a la ciutat holandesa d'Amersfoort. Des del seu inici, el festival ha mostrat un gran interès per les arts de carrer de Catalunya, com ho demostren les fins a vint companyies i grups catalans que ha programat al llarg dels seus anys de vida. La bona entesa entre el festival i l'escena artística catalana ha estat la llavor que permetrà dur a terme, en la futura edició del 2017, un focus especial sobre Catalunya, amb la programació de vuit companyies i un cicle de cinema. El jurat estava format per Mariana Cánepa, comissària independent del col·lectiu Latitudes; Enric Palau, codirector del Sonar; Bàrbara Raubert, crítica de dansa; Montserrat Planelles, directora de Promoció Cultural i Política Lingüística del Govern d'Andorra; i Manuel Forcano, director de l'Institut Ramon Llull.

Literatura i Pensament

Impulsem la difusió exterior d'obres i autors de literatura i pensament en català

Hem impulsat la publicació en altres llengües d'obres literàries i de pensament originals en català, a través de la subvenció a editorials per a la traducció de llibres, posant una especial atenció en els clàssics de la literatura catalana.

Hem fomentat la circulació i la difusió exterior d'autors i obres de la literatura i el pensament en català, mitjançant subvencions per a la promoció d'autors i obres.

Amb l'objectiu d'assegurar la qualitat de les traduccions, hem donat suport a la tasca dels traductors literaris del català i a la formació d'aquests traductors subvencionant residències de traductors i activitats de formació en traducció literària.

Hem posat una especial atenció en la difusió de la literatura infantil i juvenil catalana a través del suport a la publicació i promoció del llibre il·lustrat i de la tasca dels escriptors i il·lustradors catalans.

Foment de la traducció d'obres

El foment de la traducció de la literatura i el pensament en català té com a instrument principal les subvencions per a la traducció d'obres. Aquestes subvencions van adreçades a les editorials que publicaran l'obra, per tal de cobrir el cost de la traducció. Atès que la majoria d'editorials beneficiàries es troben a l'estranger, l'Institut Ramon Llull fa un seguiment de les editorials per tal de difondre els ajuts, donar suport a les agències i editorials catalanes en la tasca d'internacionalització dels autors i promoure el coneixement de la literatura catalana entre els editors estrangers.

Subvencions per a la traducció d'obres de literatura i pensament

Les subvencions a obres de literatura i pensament es convoquen el 2016 amb una dotació pressupostària de 220.000 €. A partir del compromís d'edició d'una editorial, l'Institut Ramon Llull subvenciona la traducció d'obres de literatura i pensament originals en català a altres llengües. L'any 2016 s'han atorgat un total de 68 subvencions, totes de concurrència competitiva.

L'autor per al qual s'han rebut més sol·licituds de traducció és Jaume Cabré, amb 9 sol·licituds, seguit de Ramon Llull, amb 3 sol·licituds. Amb 2 sol·licituds hi ha

autors com Rafel Nadal, Mercè Rodoreda, Baltasar Porcel o Marta Rojals. L'obra que ha rebut més sol·licituds de traducció ha estat *Jo confesso*, de Jaume Cabré (croat, lituà i xinès).

Entre les editorials estrangeres subvencionades destaquen, per la seva trajectòria professional: Actes Sud (França), Menken Kasander & Wigman Uitgevers (Països Baixos), Carl Hanser Verlag (Alemanya) i Hena Com Publishing House (Croàcia). Cal destacar que durant l'any 2016 s'han rebut un total de 8 sol·licituds per a traduir obres de la literatura infantil i juvenil a llengües com el neerlandès, el letó, el danès i el portuguès.

Resum

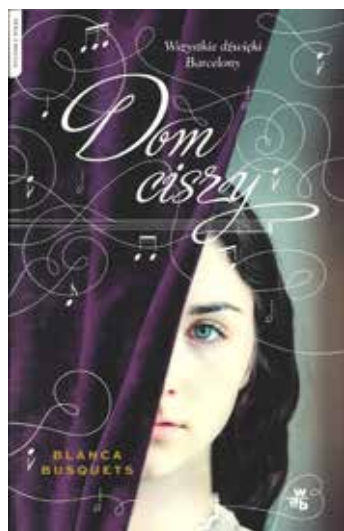
Total ajuts atorgats	68
Import sol·licitat (con)	283.336,87
Import atorgat (con)	177.753
% atorgat (con)	62,74%

Per gèneres

Poesia	5
Narrativa	42
Teatre	2
No ficció	11
Infantil i juvenil	8
TOTAL	68

Per llengües

Alemany	3
Anglès	2
Àrab	1
Búlgar	1
Castellà	14
Croat	5
Danès	1
Eslovè	1
Èuscar	1
Francès	7
Finès	1
Italià	8
Letó	2
Lituà	1
Macedoni	1
Maltès	2
Neerlandès	4
Polonès	1
Portuguès	4
Rus	2
Serbi	2
Txec	1
Xinès	1
TOTAL	68

Presència a fires del llibre

L'Institut Ramon Llull és present a diverses fires internacionals del llibre per a difondre'n els ajuts (de traducció, de promoció i de literatura infantil i juvenil) entre els editors estrangers i per a promoure-hi la literatura catalana. A la Fira de Frankfurt hi participa amb stand propi, juntament amb l'Associació d'Editors en Llengua Catalana (AELC), l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut Català d'Empreses Culturals (ICEC); a la de Bolonya és present en l'stand de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana i l'ICEC.

El 2016 l'Àrea ha assistit a sis fires internacionals del llibre: París, Londres, Bolonya, Varsòvia, Association off Writers and Writing Programs (AWP) Conference and Bookfair (Los Angeles, EUA) i Frankfurt.

Com cada any, l'Institut Ramon Llull ha publicat materials informatius sobre novetats de literatura catalana per a les fires.

Visites d'editors internacionals a Barcelona

L'any 2007, quan la cultura catalana va ser convidada d'honor a la Fira de Frankfurt, l'Institut Ramon Llull va organitzar quatre visites d'editors estrangers a Barcelona perquè es familiaritzessin amb la literatura catalana i el sector editorial català. Continuant amb aquesta tasca, el 2016 s'han organitzat dues visites més: la quinzena, entre el 14 i el 18 de juny, per a editors de narrativa, i la setzena (específica d'infantil i juvenil), entre el 14 i el 16 de novembre.

Els editors que van visitar Barcelona en la missió del juny van ser Stefan Tobler, d'And Other Stories (Regne Unit); Mariarosa Bricchi, de Calabuig Editore (Itàlia); Britta Claus, de DVA Verlag (Alemanya); Salvador Cristofaro, de Fiordo Editorial (Argentina); Emmanuelle Collas, de Galaade Éditions (França); Ziv Lewis, de Kinneret-Zmora (Israel); Päivi Paappanen, de Like Kustannus (Finlàndia); Suzanne Aben, de Meulenhoff Boekerij (Països Baixos); i John Siciliano, de Penguin Classics (Estats Units).

El grup d'editors d'infantil i juvenil, que van visitar Barcelona com a preparació de la presència catalano-balear a la Fira de Bolonya 2017, va estar format per Christina Yang, de Juvenile and Children's Press and Publishing (Xina); Claire Moon, d'Orange Agency (Corea del Sud); François Martin, d'Actes Sud Junior (França); Helga Preugschat de Fischer Verlag (Alemanya); i Carlo Gallucci, de Carlo Gallucci Editore (Itàlia).

Foment de la circulació d'obres i autors

Subvencions per a la promoció exterior de la literatura i el pensament

Les subvencions per a iniciatives de promoció de la literatura catalana i el pensament tenen tres modalitats diferents: difusió de novetats editorials i realització d'activitats literàries a l'exterior; elaboració de dossiers d'autors per a la seva tramesa a editorials estrangeres; i realització de dossiers monogràfics a revistes literàries i/o culturals. L'any 2016, la convocatòria ha estat dotada amb 85.000 € i s'han atorgat 73.573 € per a un total de 39 activitats subvencionades. Per tipus d'activitat, destaquen les de difusió de novetats editorials en traducció, que han beneficiat la difusió de traduccions de Lluís Llach a l'italià i l'alemany, d'Alicia Kopf al castellà, de Mercè Rodoreda al turc i de Josep Maria de Sagarra a l'anglès.

La programació literària internacional ha permès subvencionar la presència d'autors catalans als festivals Fondazione Circolo dei Lettori (Itàlia), Festival de Poesía de Buenos Aires (Argentina), Trois-Rivières (Quebec, Canadà) i Festival Eñe (Espanya), entre d'altres.

Les agències literàries catalanes han sol·licitat ajuts per a la realització de mostres de traducció d'autors com Alicia Kopf, Francesc Serés, Josep Maria Esquirol, Joan Ferrer i Najat El-Hachmi, entre d'altres.

Per tipus d'activitat

Difusió de novetats editorials	8
Programació literària internacional (entitats)	12
Trameses per a editorials (editorials i agències literàries)	19
TOTAL	39

Per països

Albània	1
Alemanya	2
Argentina	1
Canadà	3
Eslovènia	1
Espanya	20
Estats Units	3
Itàlia	3
Mèxic	1
Països Baixos	1
Sèrbia	1
República Txeca	1
Turquia	1
TOTAL	39

Presència a congressos i festivals

New Literature from Europe

El festival New Literature from Europe (NLE) va ser creat a Nova York el 2003 i és una celebració anual de la importació a l'anglès de la nova literatura del continent europeu, i cada any té un tema diferent. El festival programa lectures i debats entre escriptors europeus emergents i escriptors i crítics nord-americans en diferents espais de la ciutat. La majoria d'actes són gratuïts i oberts al públic general. La tretzena edició del festival NLE ha tingut lloc del 7 al 10 de desembre de 2016, i entre els escriptors convidats hi figuraven Elena Alexieva (Bulgària), Colin Barrett (Irlanda), Ann Cotten

(Àustria), Cristian Crusat (Espanya), Stefan Hertmans (Flandes), Immanuel Mifsud (Malta), Susana Moreira Marques (Portugal), Mihkel Mutt (Estònia), Asle Skredderberget (Noruega), Yoko Tawada (Alemanya), Krisztina Tóth (Hongria), Szczepan Twardoch (Polònia), Matei Visniec (Romania) i Tommy Wieringa (Països Baixos). L'Institut Ramon Llull ha fet possible la participació de l'escriptor Martí Sales en tres actes del festival. El festival NLE està organitzat conjuntament per l'EUNIC (European Union National Institutes for Culture) i els instituts de cultura europeus amb seu a Nova York, l'Institut Ramon Llull entre ells.

Support a la literatura infantil i juvenil

L'Institut Ramon Llull ha convocat, el 2016, la tercera edició d'una línia d'ajuts destinada a facilitar la internacionalització dels il·lustradors de la literatura infantil i juvenil: l'ajut per a la publicació a l'estranger d'àlbums o llibres il·lustrats. El 2016 s'han atorgat un total de 22 subvencions a editorials com ara Feltrinelli (Anna Llenas), Blast Press (Núria Tomàs), Orfeu Negro (Joan Fernández), Éditions Glénat (Olga Capdevila), Flies France (Josep Torres Balasch) i L'atelier du poisson soluble (Dani Torrent), entre d'altres. L'Institut Ramon Llull també ha assistit a la Fira del Llibre de Bolonya.

Support als traductors literaris

Per a assegurar la qualitat de les traduccions de literatura catalana a altres llengües, l'Àrea de Literatura i Pensament atorga des de fa anys ajuts a traductors professionals per tal que enllestixin les seves traduccions amb el suport d'especialistes catalans i, en alguns casos, de l'autor de l'obra en traducció.

Subvencions per a la residència de traductors de literatura catalana

Aquesta convocatòria pública per a promoure les estades de treball dels traductors de literatura catalana es fa en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona. La convocatòria del 2016 ha estat dotada amb 11.000 € i ha rebut 10 sol·licituds, totes resoltes favorablement, per un import total de 9.819 €.

Llengües representades

Búlgar	2
Croat	1
Rus	1
Ucraïnès	1
Francès	1
Italià	2
Hongarès	1
Portuguès	1
TOTAL	10

Per tal de detectar i formar nous traductors a llengües en les quals hi ha pocs traductors literaris en actiu, o per a reforçar aquelles llengües que ja en tenen, l'Àrea de Literatura i Pensament dona suport a cursos de traducció de formats diversos.

Literatura i Pensament

Curs d'estiu de traducció del català a l'anglès a Londres

Per primera vegada, l'Institut Ramon Llull ha donat suport a la realització d'un curs intensiu de traducció literària del català a l'anglès, en el marc dels cursos d'estiu d'idiomes de la City University of London. El curs ha estat impartit per Peter Bush, traductor a l'anglès de nombroses obres de la narrativa catalana, tant clàssica com contemporània; hi han participat quatre estudiants i ha tingut una durada d'una setmana.

Projecte Ledig House

L'any 2016, l'Àrea de Literatura i Pensament ha mantingut l'acord de col·laboració amb la International Arts Center d'Omi, a l'estat de Nova York. Aquesta institució cultural nord-americana disposa d'una residència, Ledig House, on acull autors i traductors internacionals durant unes setmanes, amb l'objectiu d'afavorir a mitjà termini les traduccions de la seva obra a la llengua anglesa, i d'impulsar la integració de l'autor en circuits literaris internacionals. Durant el seu sojorn a Ledig House, l'escriptor té l'ocasió de treballar en una obra ja iniciada i de participar en diversos actes literaris a la ciutat de Nova York. Enguany, la residència de Ledig House ha acollit la poeta i professora Anna Aguilar-Amat, entre l'11 i el 31 d'octubre. En els darrers anys han participat en aquest programa, entre d'altres, els escriptors Gemma Gorga, Francesc Serés, Albert Forns, Anna Ballbona i Marina Espasa.

Col·laboració amb la Fundació Han Nefkens

El 2016, la Fundació Han Nefkens i l'Institut Ramon Llull han signat un conveni de col·laboració en activitats que fomentin la difusió exterior dels creadors catalans i la seva participació en intercanvis culturals. La Fundació Han Nefkens és una organització sense ànim de lucre fundada a Barcelona per l'escriptor i mecenes neerlandès Han Nefkens, i té per missió estimular la creació artística i fomentar i promocionar altres aspectes de la creació contemporània. Pel que fa a l'àmbit de la literatura, el 2016 la col·laboració entre ambdues organitzacions s'ha concretat en la participació d'un representant de la fundació en la comissió de valoració dels ajuts de l'Institut Ramon Llull a traductors estrangers per a

residències a Catalunya, i en la realització d'activitats públiques amb autors i traductors de literatura catalana.

Al mes d'octubre del 2016 es van organitzar dues activitats amb autors i traductors. La primera va ser una classe magistral sobre la traducció d'*Incerta glòria*, la novel·la de Joan Sales, a càrrec de dues traductores: Andrea Kata Varju (a l'hongarès) i Maria Bohigas (al francès). I la segona activitat va ser una entrevista de l'escriptor Pep Puig, autor de *La vida sense la Sara Amat*, a Amaranta Sbardella, traductora a l'italià de la mateixa obra. Tots dos actes van tenir el suport de la Facultat de Traducció de la Universitat Autònoma de Barcelona i es van celebrar a la Biblioteca Bernard Lesfargues de l'Institut Ramon Llull.

Fira de Bolonya 2017

A començament del 2016, la Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonya, la fira professional més important del món dedicada a aquest sector editorial, va anunciar que el convidat d'honor de l'edició del 2017 seran Catalunya i les Illes Balears. L'Institut Ramon Llull s'ha fet càrrec d'organitzar durant el 2016 els preparatius del programa de la presència catalano-balear a Bolonya, i ha col·laborat de manera molt estreta amb el sector del llibre infantil i juvenil de les terres de parla catalana. La proposta de l'empresa Taleia Cultura, encapçalada per la llibretera Paula Jarrin com a comissària, va guanyar el concurs públic per al comissariat de les exposicions d'il·lustradors: una al recinte firal (amb 42 autors) i una altra a l'Archiginnasio, un destacat edifici històric de la ciutat (amb 17 autors).

A banda de la producció de les dues exposicions (dissenyades per l'arquitecta Clara Solà-Morales), durant el 2016 també s'ha posat en marxa un programa d'activitats professionals a la fira, amb la participació d'il·lustradors, escriptors, traductors, editors i agents, i un programa d'activitats a diferents equipaments de la ciutat (Palazzo Isolani, l'Archiginnasio, la Biblioteca Salaborsa, el Teatre Testoni Ragazzi, la Cineteca, el Palazzo d'Accursio i la Universitat Alma Mater de Bolonya).

L'activitat professional de la fira se centrarà en l'estand col·lectiu, que acollirà editorials i institucions de tots els territoris de parla catalana. Amb el lema "Books in Catalan", compartiran espai la Generalitat de Catalunya, el Govern Balear, la Generalitat Valenciana i més d'una quarantena d'editorials de tots aquests territoris.

68
ajuts a la
traducció
atorgats

39
activitats de
promoció de
la literatura
subvencionades

Presència a
27
països

Arts escèniques

Promovem la difusió internacional del teatre, la dansa, el circ, les arts de carrer, el teatre d'objectes i les arts escèniques per a tots els públics

L'objectiu principal de l'Institut Ramon Llull en l'àmbit de les arts escèniques és difondre-les en tota la seva diversitat als escenaris internacionals més representatius. Al festival Avignon le Off, per exemple, s'ha portat a terme per cinquena vegada el programa d'arts escèniques Avignon a la Catalane, que s'ha consolidat com un festival català dins del festival Avignon le Off, tal com l'ha reconegut la premsa francesa. Enguany, en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears.

Amb l'objectiu de consolidar la presència de la cultura catalana als països estratègics, s'ha prioritzat la col·laboració amb teatres i festivals allà on l'Institut Ramon Llull té delegacions. En aquest sentit, cal destacar les col·laboracions fetes amb el Teatre Burghof de Lörrach i el Theater der Dinge de Berlín, els Rencontres chorégraphiques de Seine-Saint-Denis, el Théâtre de l'Agora d'Evry, el Mime International Festival de Londres, el BE Festival de Birmingham, el Summerstage de Nova York i el Theater Communications Group de Washington. En tots aquests escenaris, l'Institut Ramon Llull ha continuat apostant per donar suport als projectes de caràcter innovador, als nous llenguatges i als creadors més contemporanis.

El 2016 l'Institut Ramon Llull ha posat en marxa un nou programa de suport a la internacionalització de festivals i estructures catalanes i balears, sigui organitzant delegacions de directors d'aquests equipaments en fires i mercats internacionals —com la que s'ha fet a CINARS (Canadà)—, o bé organitzant delegacions de xarxes internacionals cap a Catalunya, com és el cas de la delegació italiana al festival Salmon de Barcelona. S'ha posat una especial atenció en els nous territoris estratègics, que són els països de la conca mediterrània, el Japó, el Quebec i el Marroc.

Acords de col·laboració amb festivals, plataformes i equipaments internacionals

Un dels principals objectius de l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull és donar suport a les arts escèniques catalanes per tal que la seva presència sigui continuada a l'estranger. L'any 2016 s'han portat a terme col·laboracions amb un total de 14 equipaments internacionals de primer nivell, que han permès assolir aquest objectiu.

Amèrica

Roger Bernat, David Espinosa, Ivan Benet, Baró d'Evel, Clàudia Cedó i Ramon Madaula, a Temporada Alta/ Setmana Catalana a Buenos Aires, Montevideo i Lima (Argentina, Uruguai i Perú)

Del 29 de gener a l'11 de febrer

Per quarta vegada, Temporada Alta-Festival de Tardor de Catalunya va impulsar la Setmana Catalana a la Sala Timbre 4 de Buenos Aires i en va afegir una extensió a la ciutat de Montevideo, al Teatro Solís i a la Sala Verdi. Com a novetat, s'hi va sumar un desembarcament català als teatres de l'Alliance Française i el Centro Cultural de España, a Lima. S'hi van poder veure quatre espectacles: *Pendent de votació*, de Roger Bernat; *Mi gran obra*, de David Espinosa; *Informe per una acadèmia*, d'Ivan Benet; i *El buit de l'altre*, de Baró d'Evel. La Setmana Catalana es va completar amb la quarta edició del Torneig de Dramatúrgia Catalana-Argentina, en què van participar els autors Clàudia Cedó i Ramon Madaula. Es van fer un total de 12 representacions.

Focus català d'arts escèniques al festival Summerstage (Nova York, Estats Units)

Del 12 de juliol al 21 d'agost

Per tercer any consecutiu, l'Institut Ramon Llull va col·laborar amb el festival Summerstage de Nova York per a programar un focus d'actuacions catalanes gratuïtes a diversos parcs de la ciutat. En aquesta edició, la participació catalana es va centrar en l'àmbit de les arts escèniques amb *Pelat*, de Joan Català, i un espectacle de la companyia Iron Skulls, amb l'artista Quim Moya i el músic Ravid Goldschmidt. Es van programar un total de 6 funcions.

Kamchàtka, a la TCG Global Pre-Conference de Washington (Estats Units)

22 de juny

Fundat el 1961, Theatre Communications Group és l'organització nacional del teatre americà per a promoure la comunicació entre la comunitat teatral professional i universitària als EUA, amb més de 700 teatres associats. Cada any se celebra un congrés —TCG National Conference— en una ciutat diferent dels Estats Units. El 2016 es va celebrar a Washington. Durant el congrés es presenten conferències, debats, tallers i espectacles. Com a part de les jornades sobre teatre de la TCG Global Pre-Conference de Washington, la companyia Kamchàtka va oferir l'espectacle *Migrar*, un projecte obert al públic que es proposa redescobrir la ciutat des d'una mirada lliure de prejudicis. A banda d'això, Kamchàtka va impartir un taller de teatre gratuït durant cinc dies consecutius a la Universitat de Georgetown.

Europa

Focus català a la temporada del Teatre Burghof (Lörrach, Alemanya)

Del 13 de novembre de 2015 al 24 de gener de 2016

El Teatre Burghof, situat a la ciutat de Lörrach i fronterer amb França i Suïssa, atrau molt públic de tots tres països i presenta una programació tant nacional com internacional en l'àmbit de les disciplines del teatre, la música, la dansa i la literatura. Amb la col·laboració de l'Institut Ramon Llull, el 2015 es va organitzar un *Focus Catalunya* que es va allargar fins al 2016, amb la programació de Marinah el 2015 i, el 2016, l'actuació de Che Sudaka i la presentació del nou espectacle de PontenPie: *Àrtica*. La presència de les tres companyies va constituir un focus d'atenció sobre la música i el teatre català i una oportunitat de difusió en el mercat alemany. Entre el 13 de novembre de 2015 i el 24 de gener de 2016 s'hi van fer tres actuacions.

Presència catalana amb “Fenêtre sur la Catalogne” al Théâtre l'Agora d'Evry (França)

Del 27 al 29 de gener

El Théâtre de l'Agora Scène Nationale de la ciutat d'Evry, dins la regió parisenca, va presentar una programació especial amb Catalunya com a país convidat, sota el títol “Fenêtre sur la Catalogne”. El focus tenia com a objectiu oferir una visió panoràmica de l'escena artística de Catalunya, i s'hi van programar les actuacions dels espectacles *Pelat*, de Joan Català; *La consagració de la primavera*, de Roger Bernat; i *Devoris Causa*, d'Escarlata Circus. S'hi van dur a terme 9 representacions. Els anys anteriors s'hi havia convidat Bèlgica i Portugal.

David Espinosa i Xavier Bobés, al London International Mime Festival (Regne Unit)

Del 14 al 24 de gener

El London International Mime Festival (LIMF) és un festival de teatre visual contemporani que inclou teatre d'objectes, teatre físic, mim i circ, com a principals disciplines. El LIMF havia presentat companyies catalanes en edicions passades: Pep Bou, el Tricicle, Cia. Tomeu Vergés i Joan Baixas, entre d'altres. *Mi gran obra*, de David Espinosa, i *Cosas que se olvidan fácilmente*, de Xavier Bobés, van ser els dos projectes convidats al focus català. Entre tots dos van fer un total de 19 representacions, en una oportunitat única per a la difusió del teatre d'objectes i el mim català.

Arts escèniques

Albert Quesada i Guy Nader/ Maria Campos, al Festival Rencontres chorégraphiques internationales de Seine-Saint- Denis (França)

De l'11 de maig al 18 de juny

Rencontres chorégraphiques internationales de Seine-Saint-Denis és un dels festivals europeus més emblemàtics, amb uns orígens que es remunten a l'any 1969. Està dedicat a la dansa contemporània i destaca per la seva especial atenció als creadors internacionals més emergents. L'edició del 2015 va presentar *Wagner & Ligeti*, d'Albert Quesada. El 2014 el festival va programar les formacions El Conde de Torrefiel, La Veronal, Pere Faura i Sònia Sánchez.

El 2016 va ser l'ocasió d'Albert Quesada, amb l'espectacle *One two three one two* a La Dinyamo de Banlieus bleues, i Guy Nader/Maria Campos amb *Time Takes the Time Takes* a l'Espace Michel Simon, Noisy-le-Grand. Se'n van fer un total de 3 funcions, dels espectacles catalans.

"Avignon à la Catalane" al Festival Avignon le Off (Avinyó, França)

Del 4 al 26 de juliol

El Festival Avignon le Off se celebra coincidint amb el Festival d'Avinyó, un dels esdeveniments teatrals més importants en l'àmbit internacional. A l'Avignon le Off es presenten uns 1.200 espectacles, i ha esdevingut una plataforma de primer ordre per a la difusió de les arts escèniques a França. "Avignon à la Catalane" es manté fidel al seu propòsit original d'obrir camins per al reconeixement internacional de les companyies catalanes.

"Avignon à la Catalane" va presentar, per cinquè any consecutiu, una programació específica d'arts escèniques —formada per 6 companyies— organitzada des de l'Institut Ramon Llull, enguany

en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears. Els artistes catalans que van participar-hi van ser Jordi Purí i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà, amb l'espectacle *Concerto a tempo d'umore*; Sol Picó, amb *One-Hit Wonders*; Hotel iocandi, amb *Esquerdes*; Toc de Fusta; i Théâtre du Mouvement.

També es va fer una lectura dramatitzada de la traducció francesa de *Dues dones que ballen*, de Josep M. Benet i Jornet, a càrrec de la companyia La Traverse/Hervé Petit. També hi van ser presents el dramaturg Josep Maria Miró i el traductor Laurent Gallardo, amb motiu de la trobada al voltant de l'obra *Mensonges*, de la companyia Le Zéphyr. S'hi van fer un total de 83 representacions.

Xavi Bobés i Cris Blanco, al BE Festival (Birmingham, Regne Unit)

Del 23 al 27 de juny

El BE Festival se celebra anualment des de l'any 2010 a Birmingham, i s'està consolidant com un dels certàmens de nova creació de referència al país. BE Festival programa vint companyies d'arreu d'Europa amb la voluntat de donar a conèixer la creació contemporània emergent, amb un èmfasi especial en la creació de nous públics i l'organització de tallers que fomenten la interacció entre artistes i audiències. Amb vuit anys de vida, el festival ha programat companyies catalanes durant quatre anys consecutius. El 2016 va ser el torn de l'artista Xavi Bobés, amb *Cosas que se olvidan fácilmente*, i la ballarina Cris Blanco, amb *The Vortex Agitator*. En total, s'hi van fer 13 representacions d'artistes catalans. També cal esmentar que Pep Pla, director del Centre d'Arts Escèniques de Terrassa i director del festival TNT, i Tomeo Vergés, coreògraf de la companyia Man Drake, n'han estat membres del jurat. Tomeo Vergés, per la seva banda, va oferir un *workshop* de teatre físic dins el marc del BE Festival.

Focus català al Theater der Dinge, el festival internacional de teatre d'objectes de Berlín (Alemanya)

Del 28 d'octubre al 3 de novembre

Tres companyies catalanes van presentar les seves obres a Alemanya dins el Theater der Dinge, el festival internacional de teatre d'objecte que se celebra anualment a la Schaubude de Berlín. El seu programa inclou diversos gèneres i estils dins del teatre contemporani de figures i objectes. Enguany, aquest festival va programar un focus català amb tres espectacles catalans inèdits fins ara al país germànic, amb un total de 14 representacions. Es tracta de *Cosas que se olvidan fácilmente*, de Xavi Bobés; *Much ado about nothing*, de David Espinosa; i *Birdie*, de l'Agrupación Señor Serrano.

Focus català amb l'Associazione Culturale Zona K a Milà (Itàlia)

Del 26 de novembre al 4 de desembre

Zona K és un centre cultural multidisciplinari milanès especialment dedicat a la creació i reflexió artística contemporània, que organitza festivals i accions de teatre, cinema, dansa, música i arts visuals. L'any 2016 va organitzar un focus català sobre la realitat catalana actual per a indagar en el passat amb motiu del 80 aniversari de la Guerra Civil espanyola, a través dels treballs dels artistes catalans. Amb 6 representacions, aquest focus català va portar *Domini públic*, de Roger Bernat, i *Birdie* i *Katastrofhe*, de l'Agrupación Señor Serrano, al Castello Sforzesco i el centre Zona K de Milà.

Projecció exterior de la dramaturgia

Amb l'objectiu de donar a conèixer la dramaturgia catalana contemporània, l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull col·labora per a fer possible la presència dels nostres dramaturgs en diferents espais de diàleg i de debat.

La Chartreuse d'Avinyó (França)

Del 8 al 15 de setembre

Amb motiu de la iniciativa del Ministeri de Cultura francès d'impulsar "La Belle Saison avec l'enfance et la jeunesse", per a promouvoir les escriptures teatrals adreçades al públic infantil i juvenil, el 2016 la Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques (SACD) va organitzar per segon cop una acció internacional en la qual treballaven conjuntament joves dramaturgs de diferents països sota la tutela d'un equip de cinc dramaturgs consolidats, un dels quals estranger. L'Institut Ramon Llull va col·laborar en aquest projecte per a fer-hi participar un jove dramaturg català, Albert Boronat, al "22ème Studio Européen des écritures pour le théâtre". Aquest seminari de treball sobre l'escriptura teatral per al públic infantil va tenir lloc a la Chartreuse d'Avinyó. L'any anterior hi havien participat el dramaturg Joan Yago, per una banda, i, per l'altra, Carles Batlle, com a dramaturg que formava part de l'equip docent.

Arts escèniques

Presència a fires i festivals

L'Institut Ramon Llull ha tingut presència a diverses fires i festivals d'arreu amb l'objectiu d'ampliar i consolidar circuits i de continuar establint una xarxa de contactes internacionals, cosa que és imprescindible i de gran valor per a dur a terme la promoció exterior de la creació catalana. El 2016 l'Institut Ramon Llull va tenir presència a l'IETM Plenary Meeting (València); el Dance Interfaces (Tenerife); el Festival Spoffin (Amersfoort); el CINARS (Mont-real); el Festival d'Avignon le Off; el Mime International Festival (Londres); el BE Festival (Birmingham); el Theatre Communications Group (Washington); el Summerstage (Nova York); el Théâtre de l'Agora d'Evry; els Rencontres chorégraphiques de Seine-Saint-Denis (París) i el Theater der Dinge (Berlín).

L'Institut Ramon Llull també ha assistit a fires del territori com la Fira Internacional de Titelles de Lleida; la Mostra d'Igualada-Fira de Teatre Infantil i Juvenil; la Fira Tàrraga; el Sismògraf d'Olot; el Temporada Alta-Festival de Tardor de Catalunya (Girona); el Trapezi-Fira del Circ de Catalunya (Reus); el Festival TNT-Terrassa Noves Tendències; el Festival Escena Poblenou (Barcelona); el festival El més petit de tots (diverses seus a Catalunya); l'IPAM-Festival Grec d'estiu de Barcelona; i l'IF Festival de Barcelona.

En algunes d'aquestes fires, festivals i programacions celebrats a Catalunya, l'Institut Ramon Llull va donar suport a la presència de programadors de procedència internacional i estatal, que d'aquesta manera van poder conèixer de prop la produc-

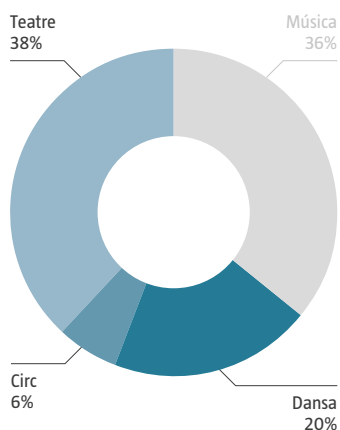
ció artística catalana, i es van iniciar contactes per a futures col·laboracions. Es va convidar un total de 15 programadors a: Sismògraf d'Olot (1 programador); Fira Internacional de Titelles de Lleida (1 programador); Fira Trapezi Reus-Fira del Circ de Catalunya (1 programador); Festival Escena Poblenou de Barcelona (3 programadors); Festival IF Barcelona, El més petit de tots i Temporada Alta (1 programador); Terrassa Noves Tendències-TNT (1 programadora); Mercè Arts de Carrer (2 programadors); i Salmon Festival (5 programadors).

Convocatòria de subvencions per a desplaçaments d'artistes a l'exterior

Una de les eines principals de l'Institut Ramon Llull per a incrementar la presència de la creació catalana a l'exterior és la convocatòria pública d'ajuts a desplaçaments d'artistes catalans. Aquestes subvencions són bàsiques per a consolidar els mecanismes de suport a la internacionalització del sector.

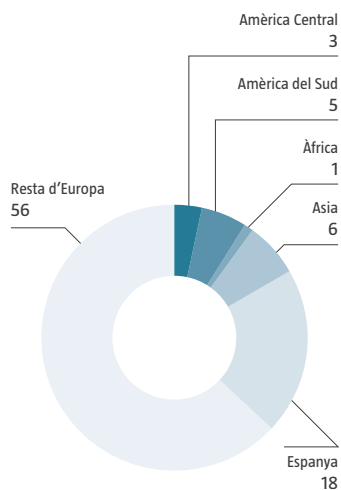
Mobilitat d'artistes 2016 - arts escèniques

Repartiment dels recursos econòmics atorgats a través de les convocatòries de suport a la mobilitat d'artistes en l'àmbit de les arts escèniques i la música

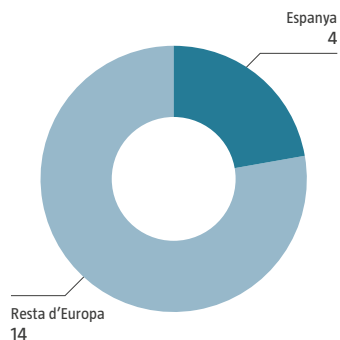

Distribució geogràfica dels 148 desplaçaments realitzats amb el suport de l'Institut Ramon Llull en l'àmbit de les arts escèniques:

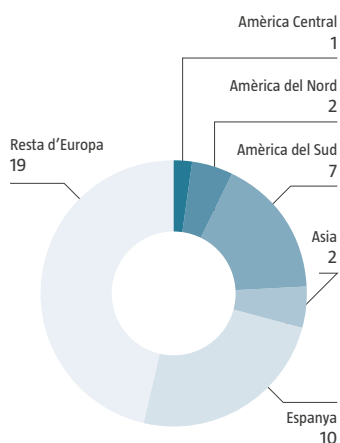
89 desplaçaments en l'àmbit del teatre

18 desplaçaments en l'àmbit del circ

41 desplaçaments en l'àmbit de la dansa

5
companyies
de circ

13
companyies
de dansa

24
companyies
de teatre
han actuat a

41
països
i han realitzat

803
funcions

Donem suport a la presència de les produccions catalanes en els principals festivals i circuits del món

L'objectiu principal de l'Institut Ramon Llull dins l'àmbit del cinema i l'audiovisual és aconseguir la seva presència continuada en els escenaris i festivals internacionals més representatius. Per a aconseguir-ho, s'ha fomentat la visibilitat del cinema català i dels seus equips artístics en circuits internacionals, a través del suport a equipaments i festivals que han donat una especial rellevància al cinema català.

Tanmateix, s'ha reforçat la col·laboració amb aquells festivals i institucions que han dedicat part de la seva programació al cinema català, com el Cambridge Film Festival, el London Film Festival o l'International Film Festival de Rotterdam (IFFR).

Amb l'objectiu que la producció audiovisual catalana es difongui internacionalment, han tingut continuïtat els ajuts a les traduccions per a la subtitulació de llargmetratges, documentals i curtmetratges.

Acords de col·laboració amb equipaments internacionals

L'Institut Ramon Llull estableix acords de col·laboració amb equipaments i festivals de cinema internacionals per a la difusió i exhibició de la cinematografia catalana a l'exterior.

International Film Festival de Rotterdam-IFFR (Països Baixos)

Del 27 de gener al 7 de febrer El Festival Internacional de Cinema de Rotterdam (IFFR) és un dels festivals internacionals més importants a Europa. La seva programació ofereix tant llargmetratges de ficció com documentals, així com curtmetratges, i focalitza la seva línia artística en el treball recent de nous talents, tot combinat amb un espai dedicat a la indústria audiovisual. La programació catalana que enguany s'hi ha vist ha estat la següent: *Oleg y las raras artes* (2015), d'Andrés Duque; *La academia de las musas* (2015), de José Luis Guerín; *La novia* (2015), de Paula Ortiz; i *Informe General II. El nuevo rapto de Europa* (2015), de Pere Portabella. A més, l'IFFR ha presentat un focus dedicat a Pere Portabella: *Pere Portabella i l'Escola de Barcelona*. En aquest marc, es van projectar una vintena de pel·lícules tant de Portabella com d'altres directors del moviment, com Jacinto Esteva, Gonzalo Suárez o José María Nunes. A la retrospectiva hi van assistir el mateix Portabella i el també director i crític de cinema Esteve Rimbau.

Dance on Camera (Nova York, Estats Units)

Del 12 al 16 de febrer

Dance on Camera és un festival organitzat per la Film Society of Lincoln Center i la Dance Films Association, que presenta treballs cinematogràfics sobre la dansa al Lincoln Center de Nova York, on s'ha celebrat els últims vint anys. Tot i que moltes de les projeccions són estrenes americanes, en l'edició del 2016 el festival va seleccionar el documental *Bajari* (2012), d'Eva Vila, documental que ret homenatge a la *bailaora* Carmen Amaya a través de la seva neboda-neta Karime Amaya. El documental es va projectar el 13 de febrer amb la presència de la seva directora, Eva Vila.

Festival Different, l'autre cinema espanyol (París, França)

Del 15 al 21 de juny

Des de fa 10 anys es presenta a París aquesta mostra amb l'objectiu de ser un aparador per al cinema independent peninsular i, així, apropar el cinema d'autor en tota la seva diversitat geogràfica, cultural i lingüística als professionals i al públic parisenc. En el marc de la programació general, i amb la presència de Cesc Gay, Sílvia Munt i Núria Solé, s'hi van presentar set produccions catalanes: *L'artèria invisible* (2015), de Pere Vilà Barceló; *Cançons d'amor i anarquia* (2015), de Carlos Benpar; *La granja del pas* (2015), de Sílvia Munt; *La novia* (2015), de Paula Ortiz; *Quatre-tondeta* (2015), de Pol Rodríguez; *Truman* (2015), de Cesc Gay; i *Un dia perfecte per volar* (2015), de Marc Recha.

Brussels Film Festival (Bèlgica)

Del 17 al 24

El Brussels Film Festival, que enguany celebra la seva catorzena edició, tindrà lloc al prestigiós palau Flagey de la ciutat. L'objectiu del festival és mostrar la riquesa del cinema europeu, amb la participació de 20 països i la presentació de 100 llargmetratges i curtsmetratges seleccionats. Dins de la programació del festival, enguany es van presentar les següents pel·lícules catalanes, amb la presència dels seus directors o productors: *Truman* (2015), de Cesc Gay (*avant-première*); *Callback* (2016), de Carles Torras (secció competitiva); i *Toro* (2016), de Kike Maíllo (*Panorama*, secció competitiva). En el marc del festival, es va organitzar una nit temàtica espanyola, dedicada especialment a Catalunya, durant la nit de Sant Joan, amb l'exhibició de les pel·lícules *Truman* i *Toro*. La pel·lícula *Callback* va guanyar el premi del jurat.

Festival Ojos de Pescado (Valparaíso, Xile)

Del 20 al 27 d'agost

L'objectiu del festival, que el 2016 va celebrar la seva cinquena edició, és fer arribar el cinema nacional i internacional a nens i adolescents xilens, i oferir un espai perquè els joves estudiants puguin presentar els seus treballs audiovisuals. S'hi van mostrar *Els nens salvatges* (2012), de Patricia Ferreira, i *Fènix 1123* (2011), de Joel Joan i Sergi Lara. Aquestes projeccions van permetre exhibir i difondre de forma específica el cinema català infantil i juvenil.

Festival Internacional de Cinema Queer de Lisboa (Portugal)

Del 16 al 24 de setembre

El documental *Tchindas* (2015), de Marc Serena i Pablo García Pérez de Lara, i els curtsmetratges *Victor XX* (2015), d'Ian Garrido, i *En la azotea* (2015), de Damià Serra, van formar part del programa d'aquest festival, que va celebrar la seva vintena edició a la capital portuguesa. És l'únic certamen portuguès que té com a objectiu exhibir noves propostes cinematogràfiques de temàtica gai, lèsbica, bisexual i transsexual. En la programació catalana van ser presents els directors Damià Serra i Marc Serena.

London Spanish Film Festival-Catalan Window (Londres, Regne Unit)

Del 22 al 29 de setembre

El London Spanish Film Festival va néixer l'any 2005 amb la intenció de donar a conèixer el cinema espanyol contemporani al Regne Unit. L'Institut Ramon Llull hi col·labora des del 2009, any en què es va començar a organitzar la Catalan Window. En el marc d'aquesta finestra catalana es van projectar, amb la presència d'alguns directors, les pel·lícules *Les amigues de l'Àgata* (2015), de Laia Alabart, Alba Cros, Laura Rius i Marta Verheyen; i *Ebre, del bressol a la batalla* (2015), de Román Parrado. I dins la nova secció en competició del festival, es van seleccionar altres films catalans: *La novia* (2015), de Paula Ortiz; *A perfect day* (2015), de Fernando León de Aranoa; i *Lobos sucios* (2015), de Simón Casal. Fora de competició es van programar també *Maria Conversa* (2016), de Lydia Zimmermann, i *Nadie quiere la noche* (2015), d'Isabel Coixet.

Festival Cinespaña de Toulouse (França)

Del 30 de setembre al 9 d'octubre

El festival, que va tenir lloc entre el 30 de setembre i el 9 d'octubre de 2016, va programar una vintena de produccions catalanes, repartides entre les diverses seccions del festival. Així, s'hi va programar en *avant-première* l'última pel·lícula d'Albert Serra, *La mort de Lluís XIV* (2016). A més, el festival també va presentar una retrospectiva dedicada al productor Paco Poch, amb les següents pel·lícules: *La substància* (2016), de Lluís Galter; *Buenaventura Durruti, anarquista* (2000), de Jean-Louis Comolli; *Cartas a María* (2014), de Maite García Ribot; *Cravan vs Cravan* (2001), d'Isaki Lacuesta; *Innisfree* (1990), de José Luis Guerín; *La maleta mexicana* (2011), de Trisha Ziff; i *La leyenda del tiempo* (2006), d'Isaki Lacuesta. En la retrospectiva va ser present el productor i director Lluís Galter.

London International Film Festival (Londres, Regne Unit)

Del 5 al 16 d'octubre

El British Film Institute és una de les organitzacions amb més prestigi del sector cinematogràfic europeu. Organitza el BFI-London Film Festival, el festival de cinema internacional amb més reputació del Regne Unit. L'any 2016 s'hi va presentar, per quart any consecutiu, una programació catalana, amb 8 produccions audiovisuals dins el marc d'aquest festival, que celebrava la seva seixantena edició. S'hi van presentar els següents films catalans: *Callback* (2016), dirigit per Carles Torras; i *La mort de Lluís XIV* (2016), d'Albert Serra, amb la presència d'ambdós directors; *Neruda* (2016), de Pablo Larraín

(en competició); *(self)exhibitions* (2015), de Florencia Aliberti; *El hombre de las mil caras* (2016), d'Alberto Rodríguez; *Timecode* (2016), de Juanjo Giménez; i *Zipi y Zape y la isla del capitán* (2016), d'Oskar Santos.

Cambridge Film Festival (Regne Unit)

Del 20 al 27 d'octubre

El Festival de Cinema de Cambridge, dirigit per Tony Jones, és un certamen dedicat al cinema independent internacional, que té lloc a diverses sales de cinema de la ciutat, així com en espais no convencionals a l'aire lliure. El festival va celebrar la cinquena edició de la secció Camera Catalonia, comissariada per Ramon Lamarca, en el marc de la seva trenta-cinquena edició. En aquesta ocasió s'hi van projectar les cinc pel·lícules catalanes següents: *El virus de la por* (2015), de Ventura Pons; *Barcelona, nit d'estiu* (2013), de Dani de la Orden; *Barcelona, nit d'hivern* (2015), de Dani de la Orden; *L'adopció* (2015), de Daniela Féjerman; i *Sexe, maraques i chihuahuas* (2016), de Diego Mas Trelles.

Mostra de Cinema Català de Buenos Aires (Buenos Aires, Argentina)

Del 3 al 7 de desembre

El 2016, per primera vegada i amb voluntat de continuïtat, es va celebrar la primera Mostra de Cinema Català, en col·laboració amb Catalan Films. Coincidint amb la presència d'una delegació de productors catalans al mercat cinematogràfic Ventana Sur, s'hi van projectar cinc films catalans, amb la presència d'alguns dels directors o productors: *Callback* (2016), de Carles Torras; *Oleg y las raras artes* (2016), d'Andrés Duque; *La pell cremada* (1967), de Josep Maria Forn; *El camí més llarg per tornar a casa* (2014), de Sergi Pérez; i *La propera pell* (2016), d'Isaki Lacuesta i Isa Campo.

Altres col·laboracions

Festival Internacional de Cine de Guadalajara (Mèxic)

Del 4 al 13 de març

L'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull va fer un viatge de prospecció per a conèixer el Festival Internacional de Cine de Guadalajara (Mèxic) i treballar per la postulació de Catalunya com a convidat d'honor per a l'edició del 2018. Altres convidats d'honor han estat Itàlia (2015), Suïssa (2016) i Alemanya (2017). Amb una presència habitual del cinema català en les seves edicions, el Festival Internacional de Cinema de Guadalajara (FICG) va incloure cinc títols catalans en la seva trenta-unena edició: *Paciente* (2015), dirigit per Jorge Caballero; *35 y soltera* (2015), de Paula Schargorodsky; *Dead Slow Ahead* (2015), de Mauro Herce; *El rey de la Habana* (2015), d'Agustí Villaronga; i *Cola, Colita, Colassa* (2015), de Ventura Pons. D'altra banda, Catalunya serà el convidat d'honor de la 33 edició del Festival Internacional de Cine de Guadalajara (2018).

La Academia de las musas, de José Luis Guerin, a Nantes i París (França)

26-27 de març/4 d'abril

El Festival du cinéma espagnol de Nantes va convidar José Luis Guerin per presentar la seva producció *La Academia de las musas* (2016), els dies 26 i 27 de març de 2016, davant del públic i el jurat del certamen. Aquest festival és el més important del seu gènere a França, amb 26 anys de trajectòria i una repercussió important dins del sector, la premsa i el públic assistent. El dia 4 d'abril es va organitzar, al Centre Pompidou de París, la preestrena de la pel·lícula, amb la presència del director.

La mort de Louis XIV, d'Albert Serra, al Festival de Canes (França)

De l'11 al 22 de maig

El llargmetratge *La mort de Lluís XIV* (2016), d'Albert Serra, va ser seleccionat en l'edició 2016 del Festival de Canes (fora de competició), en la secció Special Screenings. El film va començar el seu recorregut internacional en aquest prestigiós festival, una ocasió estratègica per a la promoció del cinema fet a Catalunya. A la presentació hi va assistir el director.

Phantasticus, el cant de Ramon, a Quebec (Canadà)

18 d'octubre
Amb motiu de la celebració del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull, el 2016 es van celebrar una sèrie d'actes i activitats al voltant de la seva figura per tot el món. En relació amb aquesta celebració, i dins de les activitats de l'Any Llull al Quebec, el lectorat de l'Institut Ramon Llull va presentar aquest documental en versió original i subtitulat al francès a la Maison de la Culture de Côte-des-Neiges. El documental, produït per la productora balear La Perifèrica Produccions, fa un recorregut pel pensament i la figura de Ramon Llull.

Timecode, de Juanjo Giménez, nominat a millor curtmetratge de ficció als Oscars 2017

El curtmetratge *Timecode*, dirigit per Juanjo Giménez, va iniciar la seva carrera cap als Oscars a final d'aquest any 2016, i va ser un dels deu curtmetratges seleccionats a la *short-list*. La campanya de comunicació realitzada per la distribuïdora del curtmetratge per a poder passar a la nominació final (que es decidia el 24 de gener de 2017) ha tingut el suport de l'Institut Ramon Llull. *Timecode* ha estat la primera vegada en la història que un curtmetratge català ha aconseguit la nominació als Oscars. El curt de Giménez (Barcelona, 1963) ja va conquerir la Palma d'Or del Festival de Canes el mes de maig, i ja té al currículum una important trajectòria de reconeixements, com la nominació als Gaudí i als Goya.

Presència de directors catalans a festivals i plataformes internacionals

L'Institut Ramon Llull ha impulsat la presència de l'audiovisual català a l'exterior, donant suport als realitzadors o a part de l'equip artístic per a la presentació de les seves produccions a diversos festivals i plataformes internacionals:

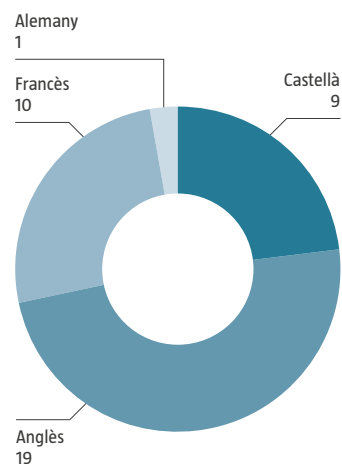
- Albert Serra, Toronto Film Festival (Canadà)
- Sílvia Munt, CineHorizontes (Marsella, França)
- Clara Roquet, European Film Awards
- Pau Faus, Dok.Leipzig (Alemanya)
- Lucija Stojevic, IDFA (Països Baixos)
- Marc Serena, Belfast Film Festival (Irlanda)
- Francesc Escribano, Centre Cultural de Sao Paulo (Brasil)

Convocatòria per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, per a la subtitulació de llargmetratges, curtmetratges i documentals produïts a Catalunya

Per cinquè any consecutiu, l'Institut Ramon Llull va obrir la convocatòria d'ajuts per a la traducció, adaptació i localització de subtítols de llargmetratges, curtmetratges i documentals produïts a Catalunya. Aquests ajuts són una de les principals eines perquè la creació cinematogràfica catalana sigui present en els circuits internacionals. D'aquesta manera es fomenta la seva exhibició a l'exterior.

El 2016 l'Institut Ramon Llull va continuar incorporant dos experts externs a la comissió on es valoren i es puntuen les sol·licituds rebudes, d'acord amb els criteris de valoració establerts a la convocatòria.

S'han atorgat ajuts a la subtitulació, principalment en llengua anglesa i francesa, a un total de 20 llargmetratges, curtmetratges i documentals.

Productora	Llargmetratges, curtmetratges i documentals	Castellà	Anglès	Francès	Alemanys
Al Pati Produccions, SL	Orgull de Baix	•	•		
Alba Sotorra, SL	Amazones	•	•		
Bun Media, SL	Toni Segarra. Un tipo que escribe anuncios		•		
Coming Soon Films, SL	El vestit	•	•		
Els Films de la Rambla, SA	Oh, quina joia!	•	•		
Films de l'Orient, SL	El somni català		•		
Films de l'Orient, SL	Tortell Poltrona, sense fronteres		•		
Getsemaní Produccions, SL	La millor opció	•	•	•	
LOTO FILMS, SL	Juegos de Familia		•	•	
LOTO FILMS, SL	Els subversius		•		
Mallerich Films Paco Poch, SL	La maleta mexicana			•	
Mallerich Films Paco Poch, SL	La leyenda del tiempo			•	
Mallerich Films Paco Poch, SL	La substància			•	
Mallerich Films Paco Poch, SL	Cravan vs Cravan			•	
Manual SCCL	L'aventura del Catalunya		•		
Nanouk Films, SL	Alcaldessa	•	•		
P.C. Guerin & Orfeo Films, SL	La academia de las musas		•		
Produccions Saurines, SCP	L'home del pèndol	•	•		
Rec Videoproduccions, SCP	Joana Biarnés, una entre tots		•	•	
Sagesse, SL	Jujol-Gaudí, dos genis de l'arquitectura	•	•		
Marcial Audiovisual, SCP	Joan Manén. Variacions sense tema		•	•	•
Estudi Playtime, SL	Oleg i les rares arts	•	•	•	
Juandesafinado Produccions, SCP	L'herència millorada		•	•	
Total	23	9	19	10	1

S'han atorgat
ajuts a la
subtitulació
a un total de:

16

documentals

6

llargmetratges
/ ficció

1

curtmetratges

Enfortim la presència continuada de la música catalana a l'escena internacional

El programa de l'Institut Ramon Llull en l'àmbit de la música pretén que la música catalana —en tota la seva diversitat de gèneres, creadors i formacions— sigui més visible i rellevant arreu del món.

En l'àmbit de les músiques populars, s'ha continuat la presència internacional del programa "Catalan Sounds", amb concerts i gires de grups catalans programats com a focus específics en festivals de referència. Cal destacar els gèneres del pop, la *world music*, el flamenc i les músiques perifèriques, que gaudeixen d'un ampli reconeixement. Aprofundir en aquests programes permet mantenir un diàleg crucial unint els agents culturals del sector musical d'aquí i les institucions o plataformes que s'ocupen d'internacionalitzar els creadors.

L'Institut Ramon Llull, en representació de Catalunya, ha continuat com a membre de la International Association of Music Information Centres (IAMIC), una xarxa mundial d'organitzacions que documenten, promouen i proveeixen d'informació sobre la música dels seus països de tots els gèneres, molt especialment la clàssica contemporània i també la *world music*, el jazz i el pop. El fet que l'Institut Ramon Llull sigui membre d'aquesta associació permet obtenir una millor difusió dels compositors contemporanis i el repertori català.

En l'àmbit de la música clàssica, s'han prioritzat els esforços per promoure el repertori català i la difusió de les formacions de música clàssica catalanes, tot donant suport a gires internacionals per circuits i auditoris de prestigi.

Consolidem la col·laboració amb els equipaments i festivals locals per a atraure l'atenció dels programadors internacionals cap a la creació de Catalunya.

Pel que fa al suport a la mobilitat d'artistes, en l'àmbit de les arts escèniques i la música s'han continuat les dues noves convocatòries encetades l'any anterior, amb l'objectiu d'adequar-les a les necessitats del sector i a la legislació vigent.

Acords de col·laboració amb festivals, equipaments i plataformes internacionals

La presència continuada als festivals i equipaments de música establerts internacionals és una eina imprescindible per a fomentar la presència dels grups, orquestres i compositors de Catalunya a l'exterior. En l'àmbit de la música, l'any 2016 es van fer quatre acords amb equipaments internacionals i tres acords amb equipaments o entitats catalanes per a potenciar la seva internacionalització.

Support a la commemoració internacional del centenari de la mort del compositor Enric Granados, amb un concert de José Menor a Nova York 24 de març

L'any 2016 es va commemorar el centenari de la mort del compositor Enric Granados. Per tal d'articular-ne una celebració, es va constituir la Comissió de l'Any Granados de Lleida. L'Institut Ramon Llull va donar suport a algunes de les activitats més destacades que es van dur a terme a nivell internacional per a commemorar la figura del compositor català. L'Institut Ramon Llull, com a membre de la Comissió de l'Any Granados, va acordar amb la comissió organitzar un concert monogràfic per a repertori de piano a Nova York, a càrrec del pianista català José Menor, en el prestigiós auditori Carnegie Hall. José Menor, un dels pianistes més rellevants i importants dintre del panorama musical actual, va presentar un recital per a piano sol centrat en *Goyescas* i amb el títol de *Love and Death in New York*. El concert es va celebrar a la sala Weill Recital Hall en la data exacta de celebració de la mort del compositor.

Suport a la commemoració internacional del centenari de la mort del compositor Enric Granados, amb un concert de Carles Trepà a Londres
17 de novembre

L'any 2016 es va commemorar el centenari de la mort del compositor Enric Granados. Per tal d'articular-ne una celebració, es va constituir la Comissió de l'Any Granados de Lleida. L'Institut Ramon Llull va donar suport a algunes de les activitats més destacades que es van dur a terme a nivell internacional per a commemorar la figura del compositor català. L'Institut Ramon Llull, ILAMS (The Iberian and Latin American Music Society) i l'Instituto Cervantes van col·laborar en l'organització d'un concert del guitarrista Carles Trepà a Londres, un dels actes principals del que les tres organitzacions anomenen "Tardor Granados al Regne Unit". Aquest programa inclou fins a 6 concerts, entre l'octubre del 2016 i el desembre del 2017. El concert de Carles Trepà, titulat *Guitarrismo: Carles Trepà. Granados-Llobet, 100 anys d'un viatge*, es va celebrar a St Peter's Eaton Square, equipament que ofereix una programació musical estable i prestigiosa a la capital britànica.

Focus català "Cabaret Catalan" al festival Fiesta des Suds (Marsella, França)

Del 19 al 22 d'octubre

Des de l'any 1992 es celebra el festival La Fiesta des Suds, un festival musical pluridisciplinari que té lloc al Dock des Suds de Marsella, on es barreja públic de totes les edats en un ambient portuari i mediterrani. Anualment reuneix prop de 30.000 persones. En col·laboració amb el Govern de les Illes Balears i aprofitant l'efemèride que representen els 25 anys del festival, l'organització va decidir celebrar-ho convidant per primer cop un país i dedicant-li la programació sencera de la sala cabaret el dia de la jornada inaugural. Així, amb el lema "Cabaret Catalan" es van programar espectacles de fins a cinc formacions musicals: Marco Mezquida & Chicuelo, Oques Grasses, Tversky, Dirty Appetite & Sideways i UHF Stereo.

Com a activitats paral·leles, i per a complementar la presència catalano-balear a Marsella, es va programar l'actuació de la companyia balear Circ Bover a l'esplanada de Gare de Marseille-Saint Charles, a més de dues presentacions literàries, seguides de dues sessions de música electrònica —amb Wooky & bRUNA i Jansky— en format vermut amb el títol de "Catalan Sounds", al MuCEM (Musée des civilisations de l'Europe et de la Méditerranée). L'escriptor Joan-Daniel Bezsonoff hi va fer una presentació i Wooky & bRUNA van posar música al vermut electrònic. L'endemà el públic marsellès va poder descobrir el panorama de la il·lustració balear amb l'artista PAU i gaudir d'una sessió d'electrònica a càrrec de Jansky.

Fira Mediterrània de Manresa

Del 6 al 9 d'octubre

La Fira Mediterrània de Manresa és un mercat d'espectacles de les noves creacions artístiques inspirades en els trets culturals propis de Catalunya i la Mediterrània. Se celebra anualment des de l'any 1998 i ha esdevingut una important convocatòria anual per als professionals del sector. Paral·lelament, la Fira Mediterrània desenvolupa cada any un Pla d'acció estatal i internacional amb la voluntat de convertir-se en un agent de projecció dels nostres artistes. En el marc d'aquesta línia estratègica, l'Institut Ramon Llull, conjuntament amb el Taller de Músics i la mateixa fira, van coproduir l'espectacle conjunt Mezquida & Chicuelo. Mezquida és un dels pianistes més prometedors del món del jazz i Chicuelo un dels guitarristes de referència del flamenc.

Projecció exterior de la música clàssica

L'Institut Ramon Llull ha establert acords amb entitats sectorials catalanes de diferent naturalesa especialitzades en la difusió internacional de la música, i estableix acords i convenis amb grups, solistes, institucions, formacions, orquestres catalanes per a projectes internacionals. A continuació s'esmenten alguns dels compositors, formacions i solistes que han viatjat o presentat les seves obres en el marc d'aquests acords.

Suport a la gira anual del Centre Internacional de Música Antiga (CIMA)

L'Institut Ramon Llull dona suport a les gires internacionals de la fundació CIMA, entitat musical fundada i dirigida per Jordi Savall. La Capella Reial de Catalunya, Hespèrion XXI, Le Concert des Nations i la resta de formacions vinculades a la fundació CIMA van fer durant el 2016 més de 100 actuacions internacionals per tot Europa i també pel Pròxim Orient, els EUA, Àsia i Austràlia. En col·laboració amb els diferents festivals internacionals, va organitzar també un acurat programa d'activitats formatives que incloïen classes magistrals i *workshops*.

L'Institut Ramon Llull, membre de la Xarxa IAMIC (International Association of Music Information Centres)

La International Association of Music Information Centres és una xarxa mundial d'organitzacions que documenten, promouen i proveeixen d'informació sobre la música dels seus països de tots els gèneres, molt especialment la clàssica contemporània i també la *world music*, el jazz i el pop. Va néixer l'any 1959 i avui en formen part més de 37 institucions de prestigi de 33 països. Des del 2009 és reconeguda com a entitat legal sota la legislació de Bèlgica.

Després d'uns quants anys de feina prèvia, l'Institut Ramon Llull va ser acceptat com a membre d'aquesta xarxa, fet que permet obtenir una millor difusió dels compositors contemporanis i el repertori català. L'Institut Ramon Llull considera estratègic formar part d'aquesta associació per tal de trobar vies de col·laboració amb els principals agents actius internacionals en matèria de música contemporània. L'Institut Ramon Llull va ser present en la reunió anual de l'associació, la qual es va celebrar a Irlanda el mes de juny.

Presència a fires, festivals i xarxes, i invitacions a programadors

L'Institut Ramon Llull ha tingut una presència rellevant a diverses fires i festivals amb l'objectiu d'ampliar i consolidar circuits i de seguir impulsant una xarxa de contactes internacionals, cosa que és imprescindible i de gran valor per a dur a terme la seva missió. El 2016 ha tingut presència a fires i festivals nacionals i internacionals de primera línia com ara Babel Med Music (Marsella); Fiesta des Suds (Marsella); Womex (Santiago de Compostella); Fira B! (Mallorca); Mercat de Música Viva de Vic-MMVV; Primavera Pro (Barcelona); Fira Mediterrània de Manresa; i Beirut and Beyond International Music Festival (Beirut).

En algunes d'aquestes fires, festivals i programacions celebrats a Catalunya, l'Institut Ramon Llull va donar suport a la presència de programadors de procedència internacional, que d'aquesta manera van poder conèixer de prop la producció artística catalana, i es van iniciar contactes per a futures col·laboracions. Es va convidar un total de 10 programadors als festivals següents: Festival MIXTUR (1 programador: Festival de Música Contemporànea de Buenos Aires); Fira Mediterrània de Manresa (6 programadors: de Tel-Aviv Jazz Festival, Visa for Music, Spectacle Vivant en la Bretagne, Les Suds a Arlés i l'Agence Algérienne pour le Rayonnement Culturel); MMVV (2 programadors: Festival Beirut, SOS Sonidos Latinos de Buenos Aires); i programa Sampler Series de L'Auditori de Barcelona (1 programador: Lars Petter, de l'Oslo Contemporary Music Festival).

Convocatòria de subvencions per a desplaçaments d'artistes a l'exterior

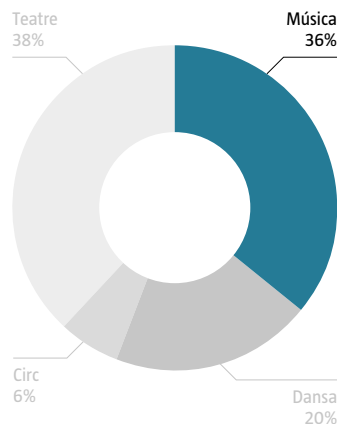
Una de les eines principals de l'Institut Ramon Llull per a impulsar la presència de la creació catalana a l'exterior és la convocatòria pública d'ajuts a desplaçaments d'artistes catalans. Aquestes subvencions són fonamentals per a consolidar els mecanismes de suport a la internacionalització del sector.

L'any 2015 es van posar en marxa dues noves convocatòries d'ajuts a la mobilitat d'artistes en l'àmbit de les arts escèniques i la música, amb l'objectiu d'adequar-les a les necessitats del sector, a la legislació vigent i a la gestió telemàtica, unes línies d'ajut que s'han consolidat durant el 2016. Per una banda, s'ofereix una línia de suport a la mobilitat per a activitats programades a l'exterior, adreçada als artistes que demanen suport a l'Institut Ramon Llull per a fer cinc o més actuacions en dos o més països, amb l'objectiu de poder resoldre conjuntament tota l'activitat dels sol·licitants en un únic expedient i facilitar-ne la tramitació. Per l'altra, es convoca una línia de suport a la mobilitat per a actuacions ja fetes (una actuació o una gira), amb l'objectiu de donar una major flexibilitat en els terminis de justificació.

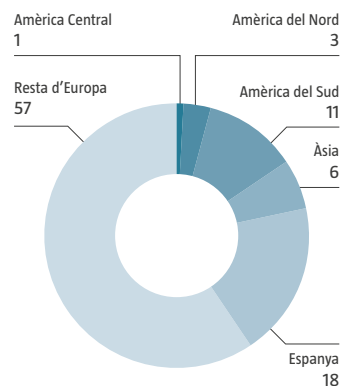
Per segon any consecutiu, l'Institut Ramon Llull ha incorporat experts externs a la comissió de valoració dels ajuts, que valora i puntua les sol·licituds rebudes d'acord amb els criteris de valoració establerts a la convocatòria.

Mobilitat d'artistes 2016 - Música

Repartiment dels recursos econòmics atorgats a través de les convocatòries de suport a la mobilitat d'artistes en l'àmbit de les arts escèniques i la música

Distribució geogràfica dels 96 desplaçaments realitzats amb el suport de l'Institut Ramon Llull en l'àmbit de la música

24
grups, artistes o
formacions han
actuat a

30
països i han
realitzat

598
concerts

Arts visuals, arquitectura i disseny

Afavorim la visibilitat i donem suport a la projecció dels artistes i arquitectes catalans arreu del món

L'objectiu de l'Institut Ramon Llull en l'àmbit de les arts visuals, l'arquitectura i el disseny és promoure la diversitat del que es fa a Catalunya en aquestes disciplines i aconseguir la màxima presència d'artistes, arquitectes i dissenyadors en els escenaris internacionals de major prestigi.

S'ha mantingut el contacte i la col·laboració amb equipaments i entitats d'arreu del món. La relació amb els centres d'art internacionals ha permès situar alguns dels artistes, arquitectes i dissenyadors catalans en diversos espais rellevants del circuit internacional.

S'ha continuat mantenint la relació amb comissaris i crítics de reconegut prestigi amb l'objectiu d'ampliar el coneixement internacional de la creació contemporània catalana, des del nivell més emergent fins al més consolidat. Aquestes accions tenen com a finalitat última establir futures col·laboracions internacionals que permetin posicionar els artistes catalans en centres d'arreu del món.

Pel que fa al suport a la mobilitat dels artistes, s'ha continuat la convocatòria específica per a projectes de l'àmbit de les arts visuals, l'arquitectura i el disseny, amb la voluntat d'ajustar aquests ajuts a les necessitats i característiques específiques d'aquests sectors.

Foment a la itinerància d'exposicions

Exposició "Parla, parla", d'Antoni Tàpies, al Museu Les Abattoirs (Tolosa, França)

De l'11 de febrer al 22 de maig
Les Abattoirs va acollir la primera gran exposició pòstuma d'Antoni Tàpies a França, formada per més de 60 obres propietat de la Fundació Antoni Tàpies i els hereus de l'artista. El títol de l'exposició fa referència a l'obra *Parla, parla* (1992), una de les obres mestres de l'artista presents a l'exposició. Les obres que integren l'exposició s'agrupen en set grups temàtics, com la matèria, la complementarietat, el collage, el revers de les teles i altres suports amb què Tàpies treballava, així com els objectes quotidians que incorporava en els seus treballs. L'objectiu de la mostra va ser localitzar l'aparició i el desenvolupament de l'obra de Tàpies en el context de la forta redefinició de l'art que es va produir a la dècada del 1950.

Publicació sobre les taules rodones *Public/private space, Construction of Fear i Censorship*, en el marc de l'exposició "Asian Protocols similarities, differences and conflict. Japan. China. Korea", d'Antoni Muntadas, a 3331 Arts Chiyoda (Tòquio, Japó)

4, 20 i 26 de març

Antoni Muntadas és reconegut internacionalment com una de les figures més rellevants de l'art conceptual. "Asian Protocols" és un projecte de tres fases que es desenvolupa entre el Japó, la Xina i Corea i que reflexiona sobre les diferències d'aquests països i sobre els seus conflictes. Arran de la seva exposició "Asian Protocols" a Tòquio, va organitzar tres taules rodones sobre temes diferents però vinculats a l'exposició: l'espai públic i privat, la censura i la construcció de la por. Del contingut i les conclusions d'aquestes trobades es va editar una publicació, en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull.

***Aftermath_Catalonia in Venice, Architecture beyond Architects*, pavelló de Catalunya a la 15a Biennial d'Arquitectura de Venècia (Venècia, Itàlia)**

Del 28 de maig al 27 de novembre

L'Institut Ramon Llull va participar per tercera vegada amb un projecte propi per representar Catalunya a la Biennial d'Arquitectura de Venècia, un dels esdeveniments d'arquitectura més importants del món, dins el programa *Eventi Collaterali*. El projecte que presenta l'Institut Ramon Llull va ser seleccionat per un jurat independent, presidit per l'arquitecta Carme Pinós, a partir d'un concurs públic. En van resultar guanyadors els arquitectes Jaume Prat i Jelena Prokopljević, i el director de cinema Isaki Lacuesta. *Aftermath_Catalonia in Venice* se centra en l'arquitectura viscuda. Mitjançant instal·lacions audiovisuals, es posaven en relleu set intervencions arquitectòniques públiques, seleccionades com a

exemples virtuoses d'una arquitectura que millora la relació de l'usuari amb l'entorn urbà, social i natural. La inauguració va ser un gran èxit i va reunir un nombre important de crítics, arquitectes, comissaris i professionals de l'arquitectura d'arreu del món assistents a la Biennial. *Aftermath_Catalonia in Venice* s'ha pogut visitar també a Barcelona, a l'Arts Santa Mònica, del 31 de gener al 26 de març de 2017.

Arts visuals, arquitectura i disseny

Projecte “Blind.Wiki”, d'Antoni Abad, i participació d'altres catalans a la Berlin Biennale (Alemanya)

Del 4 de juny al 19 de setembre

En el marc de la Biennial d'Art Contemporani de Berlín, l'artista Antoni Abad va presentar el projecte “Blind.Wiki”, una aplicació per a mòbils que pretén crear un mapa sonor de la ciutat de Berlín a partir de la col·laboració de persones amb visibilitat reduïda. Consolidat com un dels esdeveniments culturals més importants actualment a Europa, la Biennial de Berlín va convocar més de 120 artistes. El pianista i compositor va crear una peça musical per a l'àlbum *Anthem*, banda sonora de la Berlin Biennale. Els comissaris Daniel Steegmann Mangrané i Chus Martínez van col·laborar també en el marc conceptual de la Biennial, en la secció *Fear of Content*, amb la redacció de textos teòrics sobre el context artístic actual. Cal esmentar que el col·lectiu de comissaris de la Biennial 2016, els DIS, inclou el català Marco Roso.

Exposició “Influences croisées/ influències creuades” al festival del còmic Lyon BD (França)

Del 4 al 5 de juny

L'exposició “Influències creuades”, presentada dins el Lyon BD Festival i sorgida com a iniciativa del mateix festival, va consistir en una mostra de 48 obres originals dels autors de còmic catalans Ricard Efa, Josep Homs, Jordi Lafebre i Roger, i dels historietistes francesos Daphné Collignon, Jérôme Jouvray, Christian Laz i Christian Rossi. Entre ells s'estableix un diàleg sobre la seva experiència com a autors de còmic, i sobre la manera com les seves obres s'han influït mútuament i han pres uns mateixos referents.

Exposició “Fenosa-Picasso, une amitié” al Museu d'Art Contemporani de Baie-Saint-Paul (Quebec, Canadà)

Del 18 de juny al 6 de novembre

El Museu d'Art Contemporani de Baie-Saint-Paul, l'únic museu a l'est del Quebec dedicat a l'art contemporani, va acollir “Fenosa-Picasso, une amitié”, una exposició que mostra l'amistat entre Apel·les Fenosa i Picasso i que dona a conèixer l'obra de Fenosa. La mostra, comissariada per Clément Paquette i Josep Miquel Garcia, director de la Fundació Apel·les Fenosa, recull una selecció d'escultures de l'artista català col·leccionades per Picasso, una selecció d'obres dels dos artistes i també textos i fotografies que documenten la relació entre tots dos. La mostra va acompanyada d'un catàleg bilingüe (francès i anglès) que il·lustra i documenta aquesta relació d'amistat amb la reproducció de les obres exposades i el text *Fenosa et Picasso*, de Josep Miquel Garcia.

Exposició “Contesting/ Contexting Sport” a l'nGbK i a la Kunstraum Kreuzberg/ Bethanien (Berlín, Alemanya)

Del 9 de juliol al 28 d'agost

L'exposició, coincidint temporalment amb la celebració d'esdeveniments de rellevància internacional en l'àmbit dels esports, planteja una veu crítica en clau artística envers els rols tradicionals vinculats a l'esport, tot proposant noves formes de participació i percepció de les pràctiques esportives. En el marc d'aquesta mostra col·lectiva es presenta l'obra de sis artistes catalans: Jasmina Llobet i Lluís Fernández Pons (Llobet + Pons), Vero Cendoya, Lola Lasurt, Àlex Brahim i Marc Serra. Les entitats d'acollida, l'nGbK i la Kunstraum Kreuzberg/Bethanien, són dues organitzacions amb un enorme prestigi en l'àmbit de l'art contemporani i l'acció social a la capital alemanya.

Presentació del programa de residències de la Rijksakademie (Amsterdam, Països Baixos)

19 i 20 d'octubre

La Rijksakademie és una de les residències artístiques més importants del món. Cada any s'hi presenten més de 2.000 artistes, amb només 25 seleccionats finals per a fer-hi residència. Artistes catalans com Marcelo Expósito, Alicia Framis, Dora García, Rubén Grilo i Pere Llobera han estat residents de la Rijksakademie. Amb l'objectiu de facilitar la mobilitat internacional dels artistes catalans, l'Institut Ramon Llull, en col·laboració amb la Fundació Han Nefkens, va convidar Martijntje Hallmann, directora del programa de residències de la Rijksakademie, a fer una presentació de les residències de l'esmentada entitat, així com un *workshop* per a assessorar els artistes en la presentació de les candidatures per a formar part del seu programa. L'Institut Ramon Llull i la Fundació Han Nefkens van presentar un pla d'assessorament i suport per als artistes que es presentin a la convocatòria.

Relació amb comissaris internacionals

L'Institut Ramon Llull va convidar 14 comissaris, crítics i professionals de procedència internacional a conèixer l'obra d'artistes catalans, amb l'objectiu de promoure'n la presència en centres d'art, museus i galeries d'arreu del món. D'aquesta manera es continua i es reforça la línia d'actuació que preveu la invitació a comissaris, directors de centres d'art, museus i altres equipaments de rellevància internacional perquè coneguin l'escena artística catalana. En aquests viatges es programen visites als centres de referència catalans i trobades amb artistes, galleristes i altres professionals del sector per tal d'afavorir l'intercanvi i impulsar la inclusió d'artistes catalans en programacions internacionals. La selecció dels professionals convidats es fa conjuntament amb altres organitzacions de referència en la tasca de familiaritzar aquests especialistes amb la creació catalana. Enguany s'ha col·laborat amb BAR (International Residency Program), LOOP, OFFF i Arts Libris.

ARTS LIBRIS

Del 20 al 24 d'abril

L'Arts Libris, fira internacional de l'edició contemporània, està especialitzada en els llibres d'artista, el fotollibre i la bibliofília contemporània, juntament amb altres formats afins com les edicions d'artista. Des del 2013, Arts Libris amplia el seu programa cultural amb un simposi internacional i es consolida, així mateix, com a prestigiosa plataforma de producció, difusió i intercanvi de la creació contemporània en aquests formats. A l'edició 2016, l'Institut Ramon Llull hi va col·laborar amb la invitació dels agents Galaad Prigent i Pierre Leguillon.

OFFF Let's feed the future

Del 26 al 28 de maig

OFFF Let's feed the future és, des del 2001, un festival de cultura postdigital i un lloc de trobada per a celebrar la creació contemporània a través d'un programa de conferències, tallers i actuacions d'artistes en l'àmbit del disseny web, gràfic i digital, el *motion graphics* i la música electrònica d'avantguarda. Durant els dies del festival, que se celebra al DHUB de Barcelona, OFFF reuneix anualment representants internacionals del sector, i fa de Barcelona el lloc ideal per al desenvolupament i la difusió de l'art digital i electrònic. L'Institut Ramon Llull hi va convidar tres comissaris i crítics de reconeguda trajectòria: Rast Burton, Claudio Guglieri i Hiro Murai.

Arts visuals, arquitectura i disseny

LOOP Barcelona

Del 26 de maig al 10 de juny

Des de la seva creació, l'any 2003, LOOP s'ha consolidat com un important punt de trobada internacional en l'àmbit del videoart a la ciutat de Barcelona. L'esdeveniment es constitueix en una fira (Loop Fair), un festival (Screen Festival) i una plataforma de debats (Loop Studies). En aquests tres espais es genera una interacció entre diferents agents del sector: galeries, artistes, distribuïdors, col·leccionistes, comissaris, directors d'institucions i públic. A l'edició 2016, l'Institut Ramon Llull hi va col·laborar amb la invitació de Raymond Bellour, Stefanie Schulte i Sabine Breitwieser.

BAR. International Residency Program

Del 6 al 8 de juliol

BAR project és una organització sense ànim de lucre, independent i mòbil dedicada a promoure l'intercanvi artístic, i està liderada pels comissaris independents Juan Canela, Andrea Rodríguez Navoa i Verónica Valentina. Una de les seves línies de treball és el BAR. International Residency Program, un programa de residències per a comissaris. L'objectiu és afavorir l'intercanvi i la dinamització de l'escena contemporània de Barcelona en relació amb les escenes locals de les ciutats. Les residències s'han concebut com una plataforma d'internacionalització que connecta artistes i agents del sector des d'una perspectiva crítica i independent. El projecte neix amb una vocació de treball contextual i una forta ambició d'obertura a l'internacional. A l'edició 2016, l'Institut Ramon Llull hi va col·laborar amb la invitació de la comissària Barbara Rodríguez.

SWAB BARCELONA.

International Contemporary Art Fair

Del 18 al 20 de novembre

SWAB és una Fira d'Art Contemporani fundada per un col·leccionista d'art que proposa trencar la imatge hermètica i elitista que sovint es relaciona amb el món de l'art. El seu objectiu és fer que l'art contemporani sigui més accessible al públic general. SWAB s'ha consolidat com a escenari reconegut per a galeries, comissaris i artistes emergents. SWAB no només aposta per l'emergència en l'àmbit creador sinó que també vol fomentar el col·leccionisme. A l'edició 2016, l'Institut Ramon Llull hi va col·laborar amb la invitació de Bchira Triki Bouazizi i Wassim Ghazlani.

CIMAM. Comitè Internacional de Museus i Col·leccions d'Art Modern

Del 18 al 20 de novembre

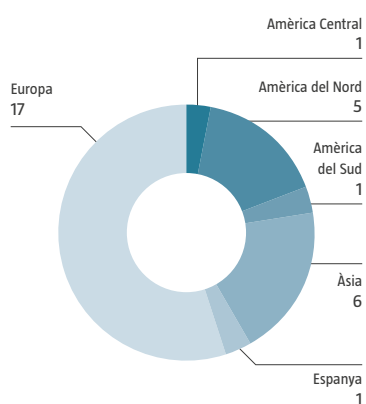
La conferència anual del CIMAM és un fòrum internacional de caràcter professional per a la discussió teòrica d'assumptes ètics i pràctics relacionats amb la col·lecció i l'exposició d'art modern i contemporani. En formen part directors i comissaris d'art modern i contemporani de museus i col·leccions, i també professionals independents. L'objectiu més important del CIMAM és desenvolupar la cooperació i divulgació de coneixement per a identificar i respondre a les necessitats i reptes a què han de fer front la professió i les institucions d'art modern i contemporani. L'Institut Ramon Llull hi ha col·laborat cobrint part de les despeses relacionades amb l'allotjament dels ponents internacionals del congrés.

Convocatòria de subvencions per a desplaçaments d'artistes a l'exterior

Una de les eines principals de l'Institut Ramon Llull per a incrementar la presència de la creació catalana a l'exterior és la convocatòria pública d'ajuts a desplaçaments d'artistes i comissaris a l'exterior. Aquestes subvencions són bàsiques per a consolidar els mecanismes de suport a la internacionalització de la creació catalana, i es convoquen per a donar suport a projectes expositius en l'àmbit de les arts visuals, el disseny i l'arquitectura.

L'any 2016 s'ha continuat la modalitat de convocatòria específica per a l'àmbit de les arts visuals, amb la voluntat d'elaborar unes bases específiques per a les necessitats d'aquest sector i adequar aquestes bases a la legislació vigent i a la gestió telemàtica. Cal destacar que l'Institut Ramon Llull ha incorporat novament a les seves comissions dos experts externs, amb l'objectiu de valorar i puntuar les sol·licituds rebudes segons els criteris establerts en la convocatòria.

Convocatòria per a la concessió de subvencions, en règim de concurrència competitiva, per a la promoció exterior de les arts visuals

28
artistes han
realitzat

35
activitats i/o
exposicions a

19
països

Llengua i Universitats

Promovem l'ensenyament i el coneixement de la llengua i la cultura catalanes a universitats d'arreu del món

Hem continuat promovent els estudis de llengua i cultura catalanes a les universitats de l'exterior, amb les quals subscrivim acords per a la implantació o la consolidació de docència de català, i hem donat suport a les universitats, el professorat i els estudiants per mitjà de diversos programes.

Hem organitzat activitats acadèmiques i culturals per a afavorir l'impacte social dels estudis catalans i la visibilitat de la cultura catalana a les universitats. Hem fomentat els estudis avançats i la recerca sobre la llengua i la cultura catalanes a través de centres d'estudi i càtedres de professors visitants en universitats de prestigi reconegut i del suport a les iniciatives de les associacions internacionals de catalanística.

Hem ofert formació permanent al professorat amb l'objectiu de garantir la qualitat de la docència i hem promogut accions adreçades als estudiants de l'exterior perquè puguin completar la seva formació lingüística dins del domini de la llengua catalana.

Com a organisme oficial de certificació dels coneixements de català a l'exterior, hem organitzat les proves que permeten acreditar-ne els diferents nivells, d'acord amb el *Marc europeu comú de referència per a les llengües*.

Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior

Curs acadèmic 2015-2016

El curs 2015-2016, les universitats de la Xarxa universitària d'estudis catalans que han rebut una aportació de l'Institut Ramon Llull per a la impartició de docència de català han estat 88, distribuïdes en 28 països: 66 a Europa, 17 a Amèrica, 4 a l'Àsia i 1 a Oceania.

El nombre d'estudiants matriculats a assignatures de llengua i cultura catalanes ha estat de 6.952, xifra que representa un total de 4.108 persones, la majoria de les quals cursen els seus estudis a França (1.125), el Regne Unit (660) i Alemanya (466).

Les assignatures de llengua són les que registren més estudiants matriculats (60%), sobretot dels nivells A1, A2 i B1 (87%), i en les assignatures de continguts (literatura, cultura, lingüística, traducció) s'ha continuat incrementant lleugerament el nombre d'estudiants (37,9%).

En la línia de millorar progressivament la presència i l'estatus dels estudis catalans a les universitats de l'exterior, s'han promogut actuacions adreçades a consolidar-ne l'oferta docent i a ampliar-ne l'itinerari curricular, i s'ha formalitzat la relació per mitjà de convenis de col·laboració. El mes de març s'ha organitzat, a la Universitat Queen Mary de Londres, la primera Trobada de Responsables Acadèmics d'Estudis Catalans de les Universitats del Regne Unit i d'Irlanda, que ha permès fer una anàlisi estratègica de la situació d'aquests estudis i reflexionar sobre les estratègies necessàries per a la seva consolidació.

Aquest curs, 19 universitats han ofert especialitzacions en estudis

catalans (*Nebenfach, Beifach, Minor, Majeure o Licence, Mineure, Joint Honours*, Filologia Catalana), d'acord amb els plans d'estudis dels departaments en què s'inscriuen. A la Universitat de Bucarest, 2 estudiants han obtingut el grau en Filologia Catalana; a la Universitat Jean Jaurès de Tolosa, on s'ofereix una llicenciatura de llengua, cultura i literatura catalanes (*Licence Catalan*), conjuntament amb la Universitat de Perpinyà, 40 estudiants han obtingut la *Mineure* de català; a la Universitat de Massachusetts, 4 estudiants han completat el *Minor in Catalan Studies* i 3 estudiants més ho han fet a la Universitat de Liverpool. A la Universitat de Sheffield, 4 estudiants han obtingut un *Joint Honours* (doble llicenciatura) en català i una altra matèria, i a la Universitat de Chicago (EUA) un estudiant ha finalitzat el *Major* en Llengües Romàniques (Espanyol-Català). Destaca l'inici del nou Grau de Filologia Catalana a la Universitat Masaryk de Brno, amb més de 40 estudiants seleccionats després d'una prova d'accés que va aplegar prop de 100 candidats.

En el marc del programa de la Qualificació complementària en Llengua i cultura catalanes a les universitats alemanyes, del 10 al 14 d'octubre s'ha organitzat a la Ruhr-Universität de Bochum la Katalanische Herbstakademie 2016. S'hi han ofert dos cursos especialitzats sobre Literatura i traducció, "El sistema literari català i les traduccions a l'alemany", impartit per Ramon Farrés (Universitat Autònoma de Barcelona), i "Introducció al llenguatge literari", impartit per Imma Martí (Ruhr-Universität de Bochum). En aquesta edició

hi han participat 10 estudiants provinents de les universitats de Bochum, Saarlandes, Tübinga i Humboldt de Berlín.

Per quart any consecutiu, la Universitat de Leipzig ha organitzat l'Escola Catalana d'Estiu, un curs de dues setmanes dedicat a la llengua, la cultura i la lingüística de corpus aplicada a l'aprenentatge de llengües i a la pràctica traductora. D'altra banda, la Universitat de Szeged ha commemorat els 20 anys de docència d'estudis catalans en el marc de la VIII Jornada Catalano-hongaresa, i a la Universitat de Belgrad s'ha celebrat el 10è aniversari dels estudis catalans i es preveu una ampliació curricular d'aquests estudis en un futur proper.

Dels resultats acadèmics del professorat, en destaca la presentació de la tesi doctoral *L'amor en el surrealisme grec: Andreas Embirikos i Nikos Engonópulos*, d'Helena Badell (Universitat de París 3-Sorbona Nova); i l'obtenció del guardó Batista i Roca per part dels professors Èric Viladrich (Universitat de Mont-real) i Guillem Molla (Universitat de Massachusetts), i de la catedràtica Denise Boyer, exdirectora del Centre d'Estudis Catalans de la Universitat Sorbona de París. Finalment, cal destacar que la Facultat de Llengües Modernes i Medievales de la Universitat de Cambridge ha guanyat un projecte de recerca interdisciplinari finançat per l'Arts and Humanities Research Board. Amb el títol "Multilingualism: Empowering Individuals, Transforming Societies (MEITS)", el projecte se centra a transformar la disciplina de llengües modernes i les actituds envers el multilingüisme i la política lingüística. En el

marc del projecte s'ha ofert una plaça postdoctoral vinculada als estudis catalans i una beca de doctorat de tres anys per a fer un estudi comparatiu entre el català i una llengua eslava.

Curs acadèmic 2016-2017

El 2016, el nombre d'universitats que han rebut un ajut de l'Institut Ramon Llull per a la impartició de docència d'estudis catalans ha estat de 87.

Aquest curs s'ha iniciat una nova col·laboració amb la Universitat de Zuric (Suïssa), la qual comparteix professora amb la Universitat de Constança (Alemanya), en què el català es podrà cursar com a especialitat dins del nou BA de Filologia Ibero-romànica, juntament amb el gal·lec, el portuguès i el castellà. D'altra banda, la Universitat de Monash (Austràlia) ha interromput l'oferta d'estudis catalans del Departament d'Estudis Espanyols i Llatinoamericans; i, d'altra banda, s'ha deixat de subvencionar la Universitat de París 3-Sorbona Nova (França), on l'oferta de cursos de català ha quedat reduïda.

El 2016 es van organitzar tres convocatòries de selecció de professorat d'estudis catalans: la primera, per a la Universitat de Manchester (Regne Unit), per a la qual s'han rebut 18 sol·licituds; la segona, per a 14 universitats d'Europa, amb 89 sol·licituds; i la tercera, per a la Universitat de Szeged (Hongria), amb 12 sol·licituds.

Evolució del nombre d’universitats subvencionades per cursos i zones geogràfiques

	03-04	04-05	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17
Europa	76	78	81	87	98	96	96	93	87	87	67	66	66	66
Amèrica	13	13	14	17	24	21	23	24	24	23	18	16	17	17
Àsia	1	1	1	1	2	3	4	5	3	3	2	3	4	4
Oceania	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1
Àfrica	2	2	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
TOTAL	93	95	98	107	126	122	125	123	114	114	88	88	88	87

Universitats destinatàries d’ajuts per a la docència d’estudis catalans
Curs 2015-2016

Alemanya	Universitat Lliure de Berlín
	Universitat Humboldt de Berlín
	Universitat de Bochum
	Universitat de Constança
	Universitat de Frankfurt
	Universitat de Freiburg
	Universitat d’Hamburg
	Universitat de Heidelberg
	Universitat de Kiel
	Universitat de Leipzig
	Universitat de Mannheim
	Universitat de Marburg
	Universitat de Regensburg
	Universitat de Saarland
	Universitat de Siegen
	Universitat de Tübinga
Argentina	Universitat de l’Aconcagua
Àustria	Universitat de Viena
Brasil	Universitat de Sao Paulo
Canadà	Universitat de Mont-real
Croàcia	Universitat de Zadar
Cuba	Universitat de l’Havana
Espanya	Universitat de Santiago de Compostel·la
	Universitat de Granada

Estats Units	Universitat de Califòrnia-Los Angeles
	Universitat de Chicago
	Universitat de Colorado-Boulder
	Universitat de Columbia
	Universitat de Georgetown
	Universitat de Harvard
	Universitat de Massachusetts
	Universitat de Stanford
	City University of New York
Finlàndia	Universitat d’Hèlsinki
França	Universitat de la Bretanya Sud
	Universitat d’Amiens
	Universitat Jean Monnet-Saint Etienne
	Universitat de Grenoble III
	Escola Normal Superior de Lió
	Universitat París-Sorbona
	Universitat de París 8
	Universitat de Provença-Ais Marsella
	Universitat de Rennes 2-Alta Bretanya
	Universitat de Tolosa-Jean Jaurès
Hongria	Universitat de Budapest
	Universitat de Szeged
Irlanda	Universitat de Cork
	Universitat Nacional d’Irlanda-Maynooth
Israel	Universitat de Jerusalem

Itàlia	Universitat de Bolonya
	Universitat de Milà
	Universitat L'Orientale de Nàpols
	Universitat de Sàsser
	Universitat de Torí
	Universitat de Venècia
	Universitat de Verona
Japó	Universitat de Hosei
	Universitat d'Estudis Estrangers de Tòquio
Mèxic	Universitat Autònoma de Mèxic
	Universitat de Guadalajara
Països Baixos	Universitat d'Amsterdam
Polònia	Universitat de Cracòvia
	Universitat de Poznan
Portugal	Universitat de Lisboa
Regne Unit	Universitat de Birmingham
	Universitat de Bristol
	Universitat de Cambridge
	Universitat de Cardiff
	Universitat de Durham
	Universitat de Glasgow
	Universitat de Leeds
	Universitat de Liverpool
	Queen Mary, Universitat de Londres
	King's College, Universitat de Londres
	Universitat de Manchester
	Universitat de Newcastle
	Universitat d'Oxford
	Universitat de Sheffield
Rep. Txeca	Universitat Masaryk de Brno
Romania	Universitat de Bucarest
Rússia	Universitat Estatal de Sant Petersburg
	Universitat Estatal de Moscou
Sèrbia	Universitat de Belgrad
Suïssa	Universitat de Zuric
Xile	Universitat de Xile
	Universitat Pontifícia Catòlica
Xina	Universitat d'Estudis Estrangers de Pequín

Subvencions atorgades per a la docència universitària

Ajuts per contribuir al manteniment de la docència d'estudis catalans a universitats de fora del domini lingüístic durant el curs 2016-2017	1.280.680 €
Ajuts de desplaçament i incorporació a les persones seleccionades per les convocatòries de selecció de professorat per a universitats de fora del domini lingüístic per al curs acadèmic 2015 i 2016-2017	5.175 €
Ajuts al professorat d'estudis catalans de les universitats de l'exterior que exerceixen en dues o més universitats de localitats diferents	3.000 €
TOTAL	1.288.855 €

Llengua i Universitats

Càtedres i centres d'estudi

Centre d'Estudis Catalans (Universitat de la Sorbona de París)

L'Institut Ramon Llull ha signat el conveni anual de col·laboració amb la Universitat de la Sorbona a fi de donar continuïtat al desenvolupament dels estudis catalans per mitjà del Centre d'Estudis Catalans, dotat d'una càtedra de llengua i cultura catalanes, on s'imparteixen estudis de català amb un diploma universitari propi.

Del programa anual d'activitats acadèmiques que organitza el Centre, en destaquen el seminari internacional *Art Nouveau - Modernisme: Paris-Barcelone (II)*; el col·loqui internacional *La Barcelone des sixties, entre Caputxinada et Gauche divine*; les conferències de Magí Sunyer (URV) i Anna Llovera (UdL) al voltant de les identitats; els seminaris en el marc del Centre de Recerca Interdisciplinària dels Mons Ibèrics Contemporanis

(CRIMIC), a càrrec de Phryné Pigenet (Universitat de París Ouest-Nanterre), Carme Gregori i Vicent Simbor (Universitat de València); el cicle *La literatura catalana en tots els accents*, amb la participació dels escriptors Joan-Lluís Lluís i Najat El Hachmi; la trobada amb el cantant Lluís Llach; i l'homenatge a Marie-Claire Zimmermann.

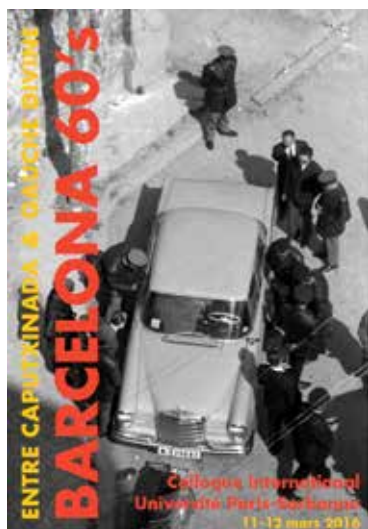
Centre d'Estudis Catalans (Queen Mary, Universitat de Londres)

Al llarg del curs, el Centre ha organitzat un programa d'activitats acadèmiques per a la promoció i la consolidació de la recerca en estudis catalans des d'una perspectiva transversal i interdisciplinària. En destaquen la 6a Centre for Catalan Studies Annual Lecture, "Francoist Anti-Catalanism in the Spanish Civil War: From the Battle of the Ebro to occupation, pillage and exodus", a càrrec de Paul Preston (London School of Economics); les conferències del professor Jordi Ainaud (Universitat Pompeu Fabra) i del productor de cinema Pau Subirós; el seminari sobre literatura medieval d'Anthony Lappin (Universitat Nacional d'Irlanda); i el congrés *El teatre còmic en català*, amb participació de conferenciantes de diverses universitats (Biel Sansano, Isabel Marcillas, Enric Gallén, Maria Moreno, Martí Fons, Héctor Mellinas, David George, Núria Santamaria, Irene Muñoz), del qual s'han publicat les actes a Peter Lang International Academic Publishers.

Càtedra d'Estudis Catalans Joan Coromines (Universitat de Chicago)

Amb la creació de la Càtedra Joan Coromines el 2005, l'Institut Ramon Llull contribueix a mantenir la docència de llengua catalana a la Universitat de Chicago i fa possible la presència anual d'un professor visitant. El curs 2015-2016 ha ocupat la càtedra Dominic Keown (Universitat de Cambridge), que hi ha impartit el curs "El meu país és tan petit? Catalan Culture from Without and Within", adreçat a estudiants de grau i de doctorat. A través d'un estudi comparatiu de la cultura (història, literatura, música, arts visuals), el curs s'ha centrat a demostrar la centralitat de la veu catalana en l'experiència creativa a nivell global i com l'adopció d'una perspectiva no metropolitana posa de manifest una fricció i una varietat d'inspiració transnacional.

A la Universitat de Chicago es pot cursar un *Minor* d'especialització en estudis catalans dins del grau en Llengües i Literatures Romàniques, que acredita el treball acadèmic dels estudiants que tinguin competència en llengua catalana i cursin almenys sis assignatures de llengua, literatura o cultura catalanes. Aquest curs, més de 60 estudiants han seguit estudis catalans a la Universitat de Chicago, el nombre més alt de matrícules d'ençà de la creació del programa. Enguany també s'han començat a oferir cursos en línia a través del programa CourseShare del CIC (Comitè de Cooperació Institucional entre les universitats americanes del grup Big Ten).

Càtedra Juníper Serra (Universitat de Stanford)

La col·laboració entre l'Institut Ramon Llull i la Universitat de Stanford fomenta, des de l'any 2007, la docència de llengua catalana i el manteniment de la Càtedra Juníper Serra d'Estudis Catalans, que acull anualment un professor visitant, sota la direcció de Joan R. Resina.

Durant el semestre de primavera del 2016 (curs 2015-2016) ha ocupat la càtedra Antoni Furió (Universitat de València), que hi ha impartit el curs "Medieval Iberia: Eight Centuries of Contact Between Christians, Muslims, and Jews", adreçat a estudiants de grau i de postgrau. L'objectiu del curs ha estat l'apropament a la Ibèria medieval fonamentat en el coneixement i les interpretacions més recents, més enllà de llocs comuns i tòpics, així com l'estudi de la interacció entre les societats ibèriques, del conflicte (conquesta, colonització, destrucció de societats, captivitat, esclavitud, conversió forçada, persecució dels dissidents) a la coexistència.

El curs 2016-2017, el professor visitant ha estat Salvador Cardús (UAB), que hi ha impartit el curs "Identity as a Skin: Identity Debates in Europe and Latin America: from Essence to Appearance", amb 14 estudiants, la inscripció més alta de tot el departament, i unes avaluacions molt destacades. També hi ha dictat una conferència pública al Freeman Spogli Institute for International Studies, amb el títol "The Current Social and Political Challenges in Catalonia: An Unprecedented Process". Com a resultat de la interacció amb estudiants i professorat, han quedat establerts vincles i con-

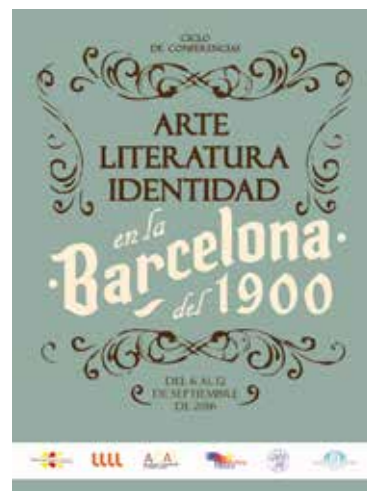
tactes de rellevància acadèmica vinculats al desenvolupament de projectes de recerca.

Càtedra Rodoreda (The Graduate Center, City University of New York)

L'Institut Ramon Llull ha continuat la col·laboració establerta amb la CUNY des de l'any 2003 per mitjà de la Càtedra Rodoreda, en el marc del programa de doctorat en estudis hispànics i lusitanobrasilers. El 2016 la Càtedra ha ofert dos seminaris de doctorat. El del semestre de primavera, "Rethinking National Literatures: The Catalan case", ha estat a càrrec de Mario Santana (Universitat de Chicago). S'hi ha analitzat el cas de la literatura catalana i s'han explorat alguns dels problemes teòrics i pràctics que intervenen en aquests debats crítics: la reconsideració de les relacions interliteràries dins de la península Ibèrica i la necessitat d'interrogar conceptualitzacions tradicionals de literatures nacionals, amb una especial atenció al paper de la traducció. La docència s'ha complementat amb la conferència oberta al públic "The Poetics of Redemption in Jaume Cabré". El semestre de tardor, Kathryn Woolard (Universitat de Califòrnia-San Diego) hi ha impartit el seminari "Ideologies of Linguistic Authority in 21st Century Catalonia" i ha pronunciat la conferència "Capitalizing on Catalan Singularity".

Càtedra de Cultura Catalana (Universitat de l'Havana)

La Càtedra de Cultura Catalana va organitzar, del 6 al 12 de setembre de 2016, el cicle de conferències *Art, Literatura i Identitat a la Barcelona del 1900*, a càrrec de Cristina Rodríguez Samaniego i Irene Gras Valero, de la Universitat de Barcelona. El cicle va abordar diferents aspectes de la cultura catalana, amb un èmfasi especial en la literatura i les arts del país. Des d'una òptica que conjuga la història de l'art amb altres disciplines i des del punt de vista identitari, aquest cicle buscava aportar una visió singular entorn de la producció cultural de la Barcelona del tombant de segle XIX i principi del XX. El cicle va finalitzar amb una visita guiada per l'exposició "Naturalezas del Art Nouveau", i va tenir el suport de l'Institut Ramon Llull i l'ajut de l'Espai Barcelona-La Habana, l'Oficina de l'Historiador i el Centre per la Interpretació de les Relacions Culturals Cuba-Europa: Palau del Segundo Cabo.

Promoció de la catalanística

L'Institut Ramon Llull ha continuat oferint el seu suport a les associacions internacionals de catalanística, formalitzat mitjançant la signatura de convenis anuals per a la realització d'activitats relacionades amb la promoció dels estudis catalans en l'àmbit acadèmic.

Anglo-Catalan Society (ACS)

De l'11 al 13 de novembre la Universitat de Leeds va acollir el 52è Congrés de l'Anglo-Catalan Society. En aquesta edició, que va tenir el suport de l'Institut Ramon Llull, es van presentar prop de quaranta conferències i ponències a càrrec de professors i investigadors d'universitats catalanes i del Regne Unit sobre una àmplia diversitat de temes relacionats amb la literatura, la traducció, la identitat, l'art o l'arquitectura. En destaquen la Joan Gili Memorial Lecture "From Foix to Dalí: Versions of Surrealism?", a càrrec d'Enric Bou (Universitat de Ca' Foscari de Venècia); la conferència plenària "Núria Espert and King Lear at 80", de Maria Delgado (Royal Central School of Speech and Drama, Universitat de Londres); i la participació de l'escriptora Teresa Solana. El congrés el va tancar el recital de poesia RIMAT (Readings in Memory of Arthur Terry).

L'ACS publica en línia la revista *JOCS (Journal of Catalan Studies)* i concedeix anualment beques a estudiants d'universitats del Regne Unit destinades a facilitar-los l'assistència i la participació al congrés.

Association française des catalanistes (AFC)

A més de les seves activitats ordinàries, el 2016 l'Association française des catalanistes ha publicat en línia el segon número de la *Revista d'Estudis Catalans*, publicació de referència per a la projecció dels estudis relacionats amb la llengua i la literatura catalanes a França. El número reuneix 11 articles que tracten qüestions relacionades amb la llengua o estudien l'obra d'autors de renom internacional com Joan Brossa, Sergi Belbel o Sanchis Sinisterra.

Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC)

Entre les activitats que ha dut a terme l'AISC, l'Institut Ramon Llull ha contribuït a la publicació del número 6 de la revista de l'associació *Rivista Italiana di Studi Catalani*, dedicada a les formes de la ironia en la literatura catalana de guerra.

Deutscher

Katalanistenverband (DKV)

La DKV ha continuat duent a terme activitats acadèmiques, entre les quals la publicació de dues monografies dins de la col·lecció "Biblioteca Germano-Catalana", els volums 13 i 14, amb el suport de l'Institut Ramon Llull; l'edició de la *Zeitschrift für Katalanistik* i del butlletí de notícies; i la línia de premis i beques: el Premi Brigitte Schlieben-Lange, per a un treball universitari de final de carrera, i el Programa Andreas Wesch de Cultura Catalana, per a fomentar i premiar activitats que contribueixen a difondre la llengua i la cultura catalanes en els territoris de parla alemanya.

Certificació dels coneixements de català

L'Institut Ramon Llull ha organitzat la catorzena convocatòria de proves per a l'obtenció dels certificats de coneixements de llengua catalana. Les proves s'han administrat a 67 localitats de 26 països d'arreu del món. Aquestes dades mostren una consolidació del nombre de localitats on se celebren anualment les proves. Per tal de respectar els calendaris acadèmics dels diferents països, se n'han continuat oferint dues convocatòries: la primera, els mesos de maig i juny, per als països de l'hemisferi nord; i la segona, al novembre, per a l'Argentina, el Brasil, Cuba, Mèxic, Paraguai i Xile. En el cas de Madrid, atès el nombre de persones interessades en l'obtenció d'algun dels certificats, s'han administrat proves durant els dos períodes de convocatòria. El 2016 s'han inscrit a les proves 955 persones, de les quals 856 s'hi han presentat. La distribució global d'examinands segons els nivells ha estat de 303 per al nivell bàsic (A2), 204 per al nivell elemental (B1), 136 per al d'intermedi (B2), 186 per al de suficiència (C1) i 27 per al de superior (C2). De les 856 persones que s'han presentat a les proves, 705 (82,35%) han obtingut el resultat d'apte: 244 del nivell bàsic (A2), 195 del nivell elemental (B1), 125 del nivell intermedi (B2), 117 del nivell de suficiència (C1) i 24 del nivell superior (C2).

Resultats de les proves per nivells

	Aptes	No aptes
Bàsic (A2)	80,52%	19,48%
Elemental (B1)	95,58%	4,42%
Intermedi (B2)	91,91%	8,09%
Suficiència (C1)	62,90%	37,10%
Superior (C2)	88,88%	11,11%
TOTAL	82,35%	17,64%

Programes per a estudiants

S'han promogut diverses actuacions adreçades als estudiants de fora del domini lingüístic a fi que puguin desplaçar-se als territoris de parla catalana amb l'objectiu de completar la seva formació, millorar els seus coneixements i fer-hi una immersió lingüística i cultural.

Estades lingüístiques

XV Campus Universitari de la Llengua Catalana

Celebrat a Girona i Canillo entre el 24 de juliol i el 7 d'agost, s'hi han impartit cursos de llengua catalana de nivell bàsic (A2) i elemental (B1) i cursos sobre cultura catalana, i s'hi han organitzat activitats i visites culturals adreçades a 31 estudiants procedents de 14 països (Alemanya, Canadà, Cuba, Eslovàquia, Espanya, Estats Units, França, Itàlia, Israel, Kazakhstan, Regne Unit, República Txeca, Rússia i Sèrbia).

Estada lingüística d'estiu a Barcelona

L'Institut Ramon Llull, amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona, ha organitzat la 4a edició de l'Estada lingüística d'estiu a Barcelona entre el 13 i el 29 de juliol, adreçada a estudiants de català de les universitats

i altres centres docents de l'exterior. L'Estada ha combinat cursos de llengua de nivell elemental (B1) i intermedi (B2) i de cultura catalana amb un programa d'activitats de lleure i d'intercanvis lingüístics i grups de conversa amb estudiants de la Universitat de Barcelona. Hi han pres part 24 estudiants procedents de 10 països (Alemanya, Canadà, Colòmbia, Cuba, Espanya, Israel, Mèxic, Regne Unit, República Txeca i Sèrbia).

Formació de traductors literaris

Seminari de traducció literària a Polònia

L'Institut Ramon Llull, en col·laboració amb la Universitat Jagelònica de Cracòvia i la Universitat Adam Mickiewicz de Poznan, ha organitzat el *Seminari de traducció literària a Polònia*, amb l'objectiu de fomentar la formació de traductors literaris del català al polonès i d'ampliar la xarxa de traductors literaris del català. El seminari, en què han participat 12 estudiants, ha ofert una introducció teòrica i pràctica a la traducció literària, que ha tingut lloc a la Universitat de Cracòvia, i una trobada pràctica en el marc de la Fira Internacional del Llibre de Varsòvia, on els estudiants han pogut visitar editorials i agències literàries, han presenciat reunions de treball amb editors, s'han trobat amb autors contemporanis catalans i han assistit els escriptors convidats.

I Seminari de Traducció Literària per a Joves Russoparlants

L'Institut Ramon Llull i la Universitat Estatal Lomonósov de Moscou han dut a terme, entre el 12 i el 26 de febrer, el I Seminari de Traducció Literària per a joves russoparlants amb el propòsit d'afavorir la difusió de la literatura catalana entre el públic rus i d'oferir eines que ajudin a la professionalització dels estudiants d'estudis catalans de les universitats russes. Les jornades s'han estructurat en tres caps de setmana, i hi han participat figures del món de la traducció russocatalana, com ara les traductores i professores de la MGU Marina Abràmova i Anna Urzhutmseva; la traductora i poetessa russa Xènia Dyakonova o el traductor literari del rus Miquel Cabal.

Llengua i Universitats

Altres actuacions

Formació lingüística per a estudiants d'intercanvi

El curs acadèmic 2015-2016 s'han impartit cursos inicials de llengua catalana a les universitats de Bari, Bremen, Bolonya, Nàpols (L'Orientale i la Federico II), Munic, Brussel·les, Roma (La Sapienza), Torí i Venècia, adreçats a estudiants que tenen previst continuar o ampliar els seus estudis en una universitat de parla catalana, a fi que adquirixin nocions bàsiques de català en origen. Hi han participat un total de 209 estudiants.

Curs de català en línia Parla.cat

S'ha continuat promovent l'ús del Parla.cat com a eina fonamental d'aprenentatge virtual per als estudiants de fora del domini lingüístic que permet complementar i ampliar la docència presencial, tant per mitjà dels cursos que s'ofereixen en la modalitat lliure i tutoritzada com a través dels itineraris personalitzats d'aprenentatge creats pel professorat de l'exterior a través de l'Aula mestra.

Concurs de microrelats IRLats

S'ha organitzat, per cinquè any consecutiu, el Concurs de microrelats a través de Twitter *IRLats*, a fi d'incentivar la creativitat en llengua catalana entre els estudiants de l'exterior. El 2016, amb el títol *IRLats Ramon Llull revisited*, el concurs s'ha afegit al programa d'activitats de l'Any Llull: els microrelats havien d'estar inspirats en el *Llibre d'Amic e Amat* de l'autor mallorquí. La guanyadora del concurs, Giada Martin, estudiant de la Universitat de Torí, ha estat premiada amb una plaça a la Estada lingüística d'estiu a Barcelona.

Programa de formació per al professorat

XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català

Del 18 al 21 de juliol, l'Institut Ramon Llull va organitzar la trentena edició de les *Jornades Internacionals per a Professors de Català*, un espai de formació i de trobada, debat i reflexió per al professorat d'estudis catalans de les universitats de l'exterior. Celebrades a Tarragona, a la Universitat Rovira i Virgili, hi van assistir un centenar de professors que també van compartir experiències pedagògiques per mitjà de presentacions, tallers i grups de treball. En aquest marc, el 20 de juliol va tenir lloc la sessió acadèmica "El català al món, una xarxa d'excel·lència: 30 anys de Jornades Internacionals per a Professors de Català", oberta a la comunitat universitària del país i a la comunitat professional de la llengua catalana. Amb motiu d'aquesta celebració i de la commemoració del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull, la jornada va concloure amb el concert de Maria del Mar Bonet *Alenar Llull*, ofert per l'Institut Ramon Llull al Pla de la Seu, que es va

emmarcar en el Festival d'Estiu 2016 organitzat per l'Ajuntament de Tarragona.

El 14 de juliol es va organitzar una sessió formativa adreçada al professorat que s'incorporava a les universitats a partir del curs acadèmic 2016-2017.

III Jornada Ensenyar català a Espanya i Portugal: idees i experiències

En el marc del programa de formació continuada del professorat, el 28 d'octubre l'Institut Ramon Llull i la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, per mitjà de les Aules de Català, van organitzar al Centre Cultural-Llibreria Blanquerna de Madrid la tercera edició de la jornada de formació *Ensenyar català a Espanya i Portugal: idees i experiències*, adreçada al professorat d'Espanya i Portugal. Al curs hi van assistir 14 professors provinents de 9 universitats i altres centres d'ensenyament.

Curs de formació de didàctica de la llengua com a idioma estranger

L'Institut Ramon Llull, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la Xarxa Vives d'Universitats van organitzar la setena edició del Curs de formació de didàctica de la llengua com a idioma estranger, celebrat a Vinaròs i a Morella del 14 al 16 d'octubre, que tenia com a objectiu contribuir a la formació de futurs professors de llengua catalana en universitats de l'exterior. En aquesta edició s'hi van inscriure 40 persones.

Divulgació de la llengua i la cultura catalanes

Programa d'activitats acadèmiques i culturals a les universitats

Amb el suport a l'organització d'activitats acadèmiques i culturals, l'Institut Ramon Llull ha contribuït a fer visible i a incrementar la presència de la llengua i la cultura catalanes a les universitats de l'exterior on s'imparteix docència d'estudis catalans. D'una banda, s'han dut a terme activitats de dinamització dels estudis catalans, i, de l'altra, s'ha donat visibilitat a la recerca acadèmica. El 2016 s'han organitzat una cinquantena d'activitats, entre les quals destaquen les següents.

Conferències, congressos i jornades

- El 25 de febrer va tenir lloc l'acte d'inauguració del Grau de Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat Masaryk de Brno, amb la participació de Daniel Vázquez (responsable dels estudis catalans i subdirector del Departament de Llengües i Lletres Romàniques), Milan Pol (degà de la Facultat de Filosofia i Lletres), Petr Vokrál (alcalde de Brno), Adam Casals (delegat de la Generalitat de Catalunya) i J. A. Fernández (cap de l'Àrea de Llengua i Universitats de l'Institut Ramon Llull). El professor Albert Branchadell (Universitat Autònoma de Barcelona) va oferir la conferència "Catalunya i Moràvia: episodis de sociolingüística comparada", en què va exposar els paral·lelismes existents entre la situació sociolingüística de la República Txeca (en particular, de Moràvia) a final del segle XIX i la situació sociolingüística del català a principi del segle XXI.

- Del 2 al 4 de març va tenir lloc a la Universitat de Bolonya el congrés *La Spagna Plurale III: pluralità, diversità e visibilità di genere*. Aquesta jornada, organitzada conjuntament amb els professors de basc i gallec, és un punt de trobada d'estudi i reflexió per a aprofundir les modalitats de la pluralitat cultural que caracteritzen l'Estat espanyol. L'escriptora Najat El Hachmi hi va impartir una conferència sobre la pluralitat de gènere en la literatura i les qüestions de gènere en la narrativa catalana contemporània.

- En el marc de la preparació de l'*Agrégation*, el concurs d'oposició pública a la funció de catedràtic d'institut a França, es va organitzar una gira en diverses universitats franceses que ofereixen estudis catalans, amb Glòria Bordons, especialista en les obres seleccionades, *Em va fer Joan Brossa i El pedestal són les sabates*. Glòria Bordons va visitar, amb altres especialistes, el Centre d'Estudis Catalans-Universitat París Sorbona (25 de gener), l'Ecole Normale Supérieure de Lió (29 d'abril) i la Universitat de Lille (11-13 de maig), on va oferir un seminari que, després d'analitzar en detall les dues obres esmentades, va permetre entendre l'univers de l'autor i el seu context històric.

- VII Simposi de Llengua, Cultura i Literatura Catalanes a la Universitat de Missouri, celebrat el 15 d'abril, i en el qual Elisa Martí-López (Northwestern University) va impartir la conferència "Cemeteries, Memory and the City in the Nineteenth-Century Barcelona".

- El 28 de novembre, a la Universitat de Granada, es va commemorar el naixement del pintor Ramon Casas. Vinyet Panyella, comissària de l'Any Casas, hi va impartir la conferència "Ramon Casas: modernisme i modernitat".

- Sessió de "Música, paraula i poesia entorn d'Ausiàs March", a càrrec de Vicent Minguet, a la Universitat de Picardie Jules Verne d'Amiens (24 de març), a la Universitat Sorbonne Nouvelle i a la Universitat de la Sorbona (25 de març).

- Celebrat els dies 29 i 30 de setembre, el Forum For Iberian Studies, organitzat cada dos anys per la Universitat d'Oxford, va girar al voltant de la crisi que té lloc a la península Ibèrica. El filòsof i periodista Josep Ramoneda hi va reflexionar sobre la influència de les humanitats i les diferents manifestacions culturals, en especial la literatura i les arts, en la crisi econòmica, social i identitària dels darrers anys.

- El 15 i 16 de setembre va tenir lloc, a la Universitat de Birmingham, el congrés *Line, Word and Gesture. Visualising Thinking in the Hispanic World*, dedicat a investigar com la línia, la paraula i el gest (pintura, poesia i arts escèniques i visuals) es poden combinar per a produir múltiples formes de comunicació en qualsevol camp de les humanitats. El congrés va programar diverses ponències d'acadèmics d'arreu del món i una taula rodona amb la participació de l'escriptor i poeta Sebastià Alzamora, el periodista i expert en còmics Vicent Sanchis i el dibuixant Julio César Pérez.

- El 10 de novembre va tenir lloc, a la Universitat de Szeged, la VIII Jornada Catalanohongaresa, amb un doble eix vertebrador: d'una banda, es commemorava la figura de Ramon Llull, amb conferències de Gabriel Ensenyat i d'Ildikó Szijj, que van tractar l'entorn cultural i lingüístic de Llull; i, de l'altra, es van celebrar els 20 anys de docència d'estudis catalans a la universitat hongaresa amb una exposició sobre els 20 anys de catalanística, a la biblioteca de la universitat, i un repàs històric de les relacions entre totes dues cultures a càrrec del professor Tibor Berta. Pau Alabajos va tancar la jornada amb un concert de petit format.
- Salvador Cardús, professor de la UAB i professor visitant de la Càtedra Juníper Serra (Universitat de Stanford) el 2016, va impartir la conferència "The current social and political debates confronting Catalonia and Spain: is there a conflict of identities?" a l'Institut d'Estudis Europeus de la Universitat de Califòrnia-Berkeley, a la qual va seguir un debat en què van participar doctorands dels departaments d'espanyol i portuguès, de literatura comparada, de sociologia i de psicologia d'aquesta universitat.
- Cicle de conferències *Conflicting narratives: the Catalan democratic revolt and the Spanish crisis*, a càrrec de Josep M. Muñoz, a les universitats d'Indiana (21 d'octubre), Georgetown (4 de novembre) i Chicago (14 de novembre).
- La Universitat de Cambridge va acollir, l'11 de novembre, la Jornada "Dolor de ser i no ser tu: sexualitat, desig i erotisme

en M. Mercè Marçal", en col·laboració amb el Centre Dona i Literatura de la Universitat de Barcelona, l'Institut Català de les Dones i la Fundació Maria Mercè Marçal. Hi van participar Marta Segarra, Brad Epps, Maria Sevilla, Natasha Tanna i Heura Marçal, entre d'altres.

Activitats literàries

- En l'edició del 2016 d'Incroci di civiltà, el festival internacional de literatura que té lloc anualment a la ciutat de Venècia, hi va participar David Jou, escriptor, poeta i físic, qui va compartir taula amb la poeta portuguesa Ana Luísa Amaral.
- Conferència de Francesc Serés, titulada "El català al mig de la frontera", a la Universitat de Grenoble, el 2 de maig, sobre la seva darrera obra, *La pell de la frontera*. La conferència va obrir un debat sobre la producció literària en català i la situació particular del català a la Franja.
- Lawrence Venuti, professor de la Temple University i traductor del català a l'anglès, va impartir la conferència "Translation, Publishing, and World Literature: J.V. Foix's Daybook 1918 and the Strangeness of Minority", a la Universitat de Harvard el 22 de febrer.
- Seminari de traducció a la Universitat de Georgetown amb la participació de la traductora Mary Ann Newman, els dies 21 i 22 d'abril. S'hi van debatre diferents conceptualitzacions de la traducció, entesa en relació amb la identitat, la cultura i la llengua. El seminari va culminar amb un *slam* de la traducció del poema "Els altres arquitectes", de Gemma Casamajó, per part dels estudiants.

- La Universitat Ca' Foscari de Venècia va acollir, el 28 de novembre, la jornada *Frontiere e Migrazioni in ambito Mediterraneo: arte, film, letteratura*, amb la participació de Najat El Hachmi i Margalida Brotons. S'hi va analitzar la vida al Mediterrani en relació amb les noves experiències de la migració i la seva representació en el cinema i la literatura.

Activitats de cinema

- Presentació del documental *Què ens passa, valencians?*, amb la presència de la protagonista, Alina Moser, a les universitats de Freiburg, Constança, Tübinga, Mannheim, Saarbrücken i Frankfurt durant el mes de maig.
- 8th Catalan Film Festival: Catalan Independent Cinema, a la Universitat de Massachusetts, en col·laboració amb el Massachusetts Multicultural Film Festival. S'hi van projectar pel·lícules dels cineastes Carlos Marqués-Marcet, Liliana Torres, Eva Vila, Albert Serra, Isabel Coixet, Maria Ripoll i Edmon Roch. Al cicle hi va assistir Carlos Marqués-Marcet.

- Presentació de la pel·lícula *La Plaga*, de Neus Ballús, a la Universitat de Cambridge (7 de març), a la Queen Mary University of London (8 de març) i a la Universitat de Glasgow (16 de novembre).
- IV Latin American and Iberian Film Festival a la Universitat de Califòrnia-Los Angeles (febrer), en què es van projectar dues produccions catalanes (*Bajari*, d'Eva Vila, i *El virus de la por*, de Ventura Pons, al costat de pel·lícules de Xile, Mèxic, Uruguai i El Salvador).
- Un cop al mes, durant tot el curs acadèmic, a la Universitat de Maynooth (Irlanda) s'ha projectat per als estudiants de llengües una pel·lícula en català: *Pa negre* (7 d'octubre), *He-rois* (11 de novembre), *Barcelona, nit d'estiu* (9 de desembre), *La plaga* (10 de febrer), *10.000 km* (9 de març) i *Barcelona, nit d'hivern* (27 d'abril). En aquest últim cas hi va ser present Joan Dausà, autor de la banda sonora.

- El Departament d'Estudis Hispànics, Portuguesos i Llatinoamericans de la Universitat de Cork (Irlanda) va organitzar, durant el mes de febrer, el Catalan Cinema Cycle, en què els estudiants van poder veure, en versió original subtitulada a l'anglès, *La teta y la luna*, *Ciutat morta* i *La memoria interior*.
- Cicle de Cinema Paradiso 2016 a la Universitat de Szeged (Hongria) durant el mes de març, amb la presentació de títols de les diferents llengües que s'ensenyen a la universitat: *La ragazza del lago*, *Pa negre*, *Loreak*, *También la lluvia* i *Terra de ningúem*.

Actuacions musicals

- El 28 d'abril, Joan Dausà, acompanyat de la guitarra i l'harmònica, va oferir un taller als estudiants de català de la Universitat de Maynooth (Irlanda), amb motiu de la projecció de *Barcelona, nit d'hivern*. El músic va compartir amb els estudiants algunes de les seves cançons, que havien pogut treballar prèviament a l'aula, i els va parlar del seu procés creatiu.
- El 25 de febrer es va presentar, a la Universitat de Rennes 2-Alta Bretanya, l'espectacle "L'amour et le désir dans la littérature et la chanson catalanes: un parcours à deux voix", un tast de literatura catalana a través d'un viatge per l'amor i el desig amb poemes de Màrius Torres, Pere Quart, Blai Bonet, Maria Mercè Marçal i Joan Vergés, entre d'altres, a càrrec de Laura Borràs i Borja Penalba.
- Concert-recital poètic "En el teu nom", a càrrec d'Antoni Rossell i Susanna Rafart, a l'Ecole Normale Supérieure de Lió el 22 de març.
- La Universitat de Belgrad va celebrar els 10 anys d'inici de la docència d'estudis catalans amb la participació del cantautor Roger Mas, que els dies 4 i 5 de març va oferir un seminari sobre Jacint Verdaguer a la Facultat de Filologia i un concert acompanyat de Xavier Guitó al piano i Arcadi Marcet al contrabaix. Els estudiants de la universitat van poder versionar i recitar poemes de Verdaguer, tant en català com en serbi.

Llengua i Universitats

- A Hongria, a final de març, es va oferir un taller sobre la Nova Cançó, analitzada en el context històric pertinent. Va tenir lloc a la Universitat ELTE de Budapest i a la Universitat de Szeged, a càrrec del músic i cantautor Jordi Montañez.
- El dia 16 de novembre, en el marc de la Jornada de Lenguas y Culturas Extranjeras, la Universitat Pontificia Catòlica de Xile va oferir un concert del duet mallorquí Donallop, en què els músics van mostrar una nova etapa sonora i vital, acompanyada del seu segon disc d'estudi, *Misteris de sa vida*.
- La Universitat de Califòrnia-Berkeley va acollir, el 28 de novembre, l'espectacle *Folk Souvenir*, a càrrec de la mallorquina Joana Gomila, acompanyada de Laia Vallès, un concert que convida a viatjar pels ecos i les ressonàncies de la música popular de Mallorca partint de tonades populars i teixint sonoritats delicades per a posar de manifest l'ànima d'aquestes tonades.

- El mes de novembre, el duet mallorquí Jansky va ser present en diverses universitats del Regne Unit per a presentar el seu característic estil musical, que fusiona el vers i la música electrònica. Hi van oferir un taller pràctic amb els estudiants, en el qual aquests van poder participar activament creant la seva pròpia electrovèrsia.

Jornades Institut Ramon Llull-Futbol Club Barcelona

D'acord amb el conveni subscrit entre l'Institut i el FCB l'any 2012, el 23 de novembre es va organitzar la Jornada *Barça. Sports, Values and Identity*, amb motiu del partit de la Champions League entre el FCB i el Celtic de Glasgow. L'acte va tenir lloc a Senate Room, una de les grans sales de l'edifici històric de la universitat, i hi van participar Michael Syrotinsky, director de l'Escola de Llengües i Cultures Modernes, i el gerent de l'Institut Ramon Llull, Josep Marcé. A continuació es va celebrar una taula rodona, integrada per Xavier Vilajoana, membre de la Junta Directiva del club, i el professor Raymond Boyle, catedràtic de Comunicació de la Universitat, i moderada pel periodista David Leask, cap de redacció del diari *The Herald*. Els ponents van parlar sobre la relació entre esport i cultura, i especialment sobre l'efecte de l'esport en la construcció de valors i identitats. També gràcies a l'acord entre ambdues institucions, el FC Barcelona va ser present a la Fira del Llibre de Varsòvia el mes de maig, on es va projectar el documental *Josep Suñol, un crític valent*, sobre la figura del president del club assassinat el 1936. Per la seva banda, el vicepresident Vilarrubí va participar en una taula rodona sobre futbol i literatura, introduïda pel director de l'Institut Ramon Llull.

La presència dels creadors catalans es consolida en les grans cites i escenaris culturals internacionals

El 2016 ha estat marcat per la continuïtat dels grans projectes, i per la realització de dos projectes especials: la commemoració internacional del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull i la participació de Barcelona i la literatura catalana com a convidades especials a la Fira del Llibre de Varsòvia. Paral·lelament, s'ha continuat treballant per consolidar la presència catalana en alguns dels principals focus i esdeveniments culturals europeus.

Els programes més destacats del 2016 que han protagonitzat l'estratègia de comunicació de l'Institut Ramon Llull han estat els següents:

Participació catalana a la 15a Biennial d'Arquitectura de Venècia: "Aftermath_Catalonia in Venice. Architecture beyond Architects"

El 26 de maig es va inaugurar a Venècia "Aftermath_Catalonia in Venice. Architecture beyond Architects", un projecte dels arquitectes Jaume Prat i Jelena Prokopljević i del director de cinema Isaki Lacuesta que ha representat Catalunya a la 15a Biennial d'Arquitectura de Venècia, dins els *Eventi Collaterali*. Mitjançant instal·lacions audiovisuals, a "Aftermath_Catalonia in Venice" es posen en relleu set intervencions arquitectòniques públiques, seleccionades com a exemples virtuoses d'una arquitectura que millora la relació de l'usuari amb l'entorn urbà, social i natural.

"Aftermath_Catalonia in Venice" es va presentar en roda de premsa a Barcelona el 9 de maig, i al sector professional en un acte públic el mateix dia al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

A Venècia, en format de *pass-preview*, es va presentar el pavelló català el 26 de maig —dia de

la inauguració— durant el matí, en dues convocatòries: una per a premsa catalana i una altra per a premsa internacional, amb la presència de comissaris i autoritats.

Per tal d'arribar a la premsa especialitzada d'àmbit internacional, es va contractar l'agència de comunicació de disseny i arquitectura Labóh, amb seu a Barcelona i Venècia. A més a més, l'agència Mahala es va encarregar de les relacions públiques i la convocatòria social per a la inauguració. "Aftermath_Catalonia in Venice" va tenir un gran èxit a les pàgines de la premsa internacional especialitzada en el sector. Diverses publicacions de reconegut prestigi internacional van dedicar elogis a la proposta catalana, i la van situar entre les seves recomanacions per a una Biennal on es podien veure més de 200 exposicions.

Poc abans d'inaugurar-se la mostra, la destacada publicació *Wallpaper*, referent mundial en el sector del disseny i l'arquitectura, ja situava "Aftermath_Catalonia in Venice" entre les 30 exposicions imprescindibles de la Biennal 2016.

Entre els mitjans que van destacar la proposta catalana hi ha el suplement d'estil de vida "Living" del *Corriere della Sera*,

que va distingir el projecte com un dels Eventi Collaterali més interessants.

El periodista John Hill, per a la xarxa World-Architects, va presentar "Aftermath" com "un lloc ideal per a seure una estona i mirar les instal·lacions audiovisuals de l'arquitectura viscuda". La plataforma web d'arquitectura més influent d'Itàlia, Divisare, també hi va dedicar un extens reportatge.

La publicació italiana *Domus*, amb un gran pes en el sector de l'arquitectura des que es va fundar l'any 1928, va dedicar un ampli reportatge amb fotografies al pavelló català, tot destacant cadascun dels set projectes presentats.

Per altra banda, la revista *On Diseño*, mitjà referent en disseny des de final dels setanta a l'Estat espanyol, va descriure "Aftermath" com "[...] un recorregut progressiu a través de set obres públiques d'arquitectes catalans de diverses edats, seleccionats com a exemples d'una arquitectura que millora la relació de l'usuari amb l'entorn humà, social i cultural".

Després de Venècia, entre el 31 de gener i el 26 de març de 2017 "Aftermath_Catalonia in Venice" ha fet una itinerància al Centre Arts Santa Mònica de Barcelona.

Fira del Llibre de Varsòvia

Barcelona i la literatura catalana van ser les convidades especials de la Fira del Llibre de Varsòvia (Warsaw Book Fair 2016), que es va celebrar a la capital polonesa entre el 19 i el 22 de maig. En l'edició del 2015 hi van participar 860 expositors procedents de 29 països diferents, i s'hi van reunir fins 800 autors d'arreu del món i més de 72.000 visitants. La participació catalana a la fira va ser una gran oportunitat, d'una banda, per a impulsar nous contactes professionals i oportunitats de negoci entre els sectors editorials polonès i català, i, d'una altra, per a promoure la traducció dels clàssics de la literatura catalana. La participació catalana a la fira va consistir en l'organització d'un estand que va acollir un programa literari a càrrec d'una delegació de deu escriptors catalans. Aquesta delegació, que posava en relleu la creació catalana contemporània, estava formada per Sebastià Alzamora, Blanca Busquets, Jaume Cabré, Jenn Díaz, Rafel Nadal, Marc Pastor, Jordi Puntí, Care Santos, Màrius Serra i Jordi Sierra i Fabra. Els autors convidats han estat traduïts al polonès els darrers anys o bé ho seran pròximament.

En aquest cas, es va celebrar una roda de premsa el 19 d'abril a Varsòvia i una altra el 30 de març a Barcelona, amb la presència del conseller de Cultura, Santi Vila. Per a dotar de recursos informatius aquesta participació a la fira polonesa, des de l'Institut Ramon Llull es va crear una web monogràfica de la participació de Barcelona i la literatura catalana a Varsòvia.

Els mitjans públics generalistes polonesos, com Polskie Radio o la televisió TV3P, es van fer ressò de la participació catalana a Varsòvia amb entrevistes als autors i els editors, i també a Carles Vilarribí, com a portaveu de la col·laboració del FC Barcelona amb la Fira del Llibre de Varsòvia. <http://www.llull.cat/monografics/varsovia2016/>

Avignon à la Catalane

"Avignon à la Catalane" ha arribat a la cinquena edició l'any 2016. Aquest programa s'impulsa des de l'any 2012 en el marc de l'OFF del prestigiós Festival d'Avinyó per a acostar l'escena catalana i balear contemporània al públic i als professionals francesos i d'arreu del món. Del 7 al 30 de juliol, la cinquena edició d'"Avignon à la Catalane" va presentar fins a sis propostes: Jordi Purty i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà, amb l'espectacle musical *Concerto a tempo d'umore*; Sol Picó, que va representar *One-Hit Wonders*; i Hotel iocandi, que va mostrar l'espectacle *Esquerdes (Fêlures)*. També van formar part del programa les companyies Toc de Fusta, La Traverse/Hervé Petit i Théâtre du Mouvement. L'Institut Ramon Llull va disposar d'un suport local de premsa —Sabine Arman— per

tal de donar ressò als mitjans de la presència catalana a la ciutat francesa. Tant pel que fa a les dades de públic com a les de presència mediàtica, es van mantenir les xifres de l'any anterior. Com a novetat, enguany aquest projecte es va desenvolupar amb el Govern balear, dins els projectes de col·laboració per al 2016. Per aquest motiu, es va fer una presentació exclusiva als mitjans balears a Palma de Mallorca, a l'inici del mes de juliol, amb presència d'autoritats i d'alguns dels artistes participants. Novament, es va crear un web específic per a donar suport a la difusió del projecte.

<http://www.llull.cat/monografics/avignon2016/>

XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català

La Universitat Rovira i Virgili de Tarragona va acollir, del 18 al 21 de juliol, les Jornades Internacionals per a Professors de Català, que enguany arribaven a la trentena edició. Hi van participar prop de 80 docents de la Xarxa Universitària d'Estudis Catalans a l'exterior, i les sessions de formació van anar a càrrec de professorat especialitzat tant d'universitats catalanes com dels mateixos docents de la Xarxa o d'altres institucions, com ara l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona-Drassanes i el Centre de Normalització Lingüística de Lleida.

Per a celebrar el 30è aniversari, el 20 de juliol es va programar una jornada oberta per als professionals de la llengua catalana i la comunitat universitària: "El català al món, una xarxa d'excel·lència. 30 anys de Jornades Internacionals per a Professors de Català". També es va celebrar un

concert de Maria del Mar Bonet en el marc de les commemoracions de l'Any Llull.

Aprofitant l'efemèride de la confluència entre la celebració de les XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català, la celebració de l'Any Llull i la necessitat de difondre al país el programa troncal de l'àrea —la difusió de la llengua catalana al món—, s'hi van dedicar grans esforços a fer visible la feina de l'Àrea de Llengua i Universitats als mitjans catalans i a la comunitat acadèmica del país.

Es va convocar els mitjans de comunicació (específicament de societat i educació) a un esmorzar de premsa: "El català a les universitats del món: 30 anys formant professorat i creant xarxa". Aquesta convocatòria de premsa va servir per difondre l'estat actual de l'aprenentatge de català al món i les fites actuals del departament de Llengua i Universitats. El tema va generar força interès en els mitjans generalistes del país, com els diaris *Ara* o *El Punt Avui*.

La coincidència d'aquests dos moments clau per a la tasca docent i de promoció internacional de la llengua catalana va afavorir l'interès dels mitjans de comunicació. A més, es va aconseguir una àmplia cobertura de l'esdeveniment per part de la premsa local, com Ràdio Tarragona o *Diari de Tarragona*, i dels informatius de TV3.

Per a reforçar la difusió de la celebració de les Jornades, es va establir una estratègia de comunicació en col·laboració amb el Departament de Premsa de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i el Departament de Premsa de l'Ajuntament de Tarragona.

Obertura al públic del Palau Baró de Quadras

El Palau Baró de Quadras, seu de l'Institut Ramon Llull des de l'any 2013, va obrir les seves portes al públic general el 24 de febrer. Situat a mig camí entre la Pedrera i la Casa de les Punxes, el Palau Baró de Quadras és una de les joies del modernisme de la ciutat de Barcelona. Està catalogat com a Monument Històric Artístic d'Interès Nacional des de l'any 1976, i és un referent del modernisme barceloní.

Sota la gestió de l'empresa Cases Singulares, el Palau Baró de Quadras es va poder visitar cada dimecres de matí, per a visites individuals, i qualsevol dia de dilluns a divendres amb reserva prèvia. Durant el recorregut, els visitants poden conèixer el vestíbul, dues façanes, el terrat i la planta noble. La visita, a càrrec de guies especialitzades, té una durada de 45 minuts i es pot fer en tres idiomes. Amb l'objectiu de difondre aquesta nova línia d'activitat de l'Institut Ramon Llull, es va programar una visita guiada exclusiva per a periodistes, que va convocar més de 10 mitjans generalistes i especialitzats. És força notable el ressò aconseguit en els mitjans catalans amb l'obertura de la seu de l'Institut Ramon Llull al públic, amb reportatges al *Telenotícies* o els *Matins* de TV3, així com en revistes turístiques i/o especialitzades en turisme cultural.

Finalment, cal destacar que s'han dedicat molts esforços comunicatius, a través de les xarxes socials, el web de l'Institut Ramon Llull i el web monogràfic del projecte, a difondre les visites al Palau del Baró de Quadras. Aquesta difusió a través de les xarxes es reforça regularment.

Reingrés de les Balears a l'Institut Ramon Llull

El president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i la presidenta del Govern de les Illes Balears, Francina Armengol, van signar el 20 de maig un conveni de col·laboració per al període de tramitació del reingrés de les Illes Balears al Consorci de l'Institut Ramon Llull. Aquest acord ha permès avançar en el procés de reincorporació de les Illes Balears a l'Institut Ramon Llull, mitjançant la programació d'un seguit d'activitats conjuntes per al 2016. La signatura va tenir lloc al santuari de Cura (municipi d'Algaida, illes Balears), lloc emblemàtic per al lul·lisme, ja que va ser en aquest escenari on el frare franciscà Pere Joan Llobet, a mitjan segle XV, va fundar una escola al cim del puig de Randa per a promoure el coneixement del pensament de Llull.

Des de Presidència de la Generalitat de Catalunya i l'Institut Ramon Llull es va fer una convocatòria de premsa als mitjans, amb l'objectiu de difondre aquesta nova etapa del consorci.

Prensa Anuncis

Durant el 2016 s'han fet algunes insercions publicitàries en mitjans i s'han contractat bàners en mitjans digitals. A continuació en llistem els més rellevants:

- *La Vanguardia*. Inserció. Suplement especial "Premis Gaudí".
- *My Art Guide. Venezia News*. Inserció en paper i bàner digital. Biennal d'Arquitectura de Venècia.
- *Il Giornale de l'Architettura*. Inserció en paper i bàner digital.
- *Exitmail*. Bàner i *newsletter*. Concurs Biennal d'Art de Venècia 2017.

L'estratègia de comunicació ha prioritzat l'aparició als mitjans a través de la tasca del gabinet de premsa, per damunt de la inversió en publicitat.

Actuacions de premsa

S'han enviat 70 comunicats de premsa als mitjans del territori lingüístic i s'han publicat 733 notícies als webs corporatius relacionades amb la presència de creadors catalans a diferents escenaris internacionals. Igualment, s'han organitzat 10 rodes de premsa, una visita guiada i un esmorzar informatiu a la seu de l'Institut Ramon Llull, entre altres activitats informatives. Aquestes són les presentacions a la premsa convocades des de l'Àrea de Comunicació:

- 23 de febrer: visita guiada i presentació de l'obertura al públic del Palau Baró de Quadras de Puig i Cadafalch. (Institut Ramon Llull)

- 30 de març: Barcelona i la literatura catalana, convidades especials a la Fira del Llibre de Varsòvia. (Institut Ramon Llull)
- 22 d'abril: recepció de periodistes culturals internacionals en viatge de premsa amb el Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya. (Institut Ramon Llull)
- 9 de maig: presentació d'"Aftermath_Catalonia in Venice. Architecture beyond Architects" a premsa catalana i internacional. (Institut Ramon Llull)
- 20 de maig: presentació de la signatura del conveni de col·laboració per al període de tramitació del reingrés de les Illes Balears al Consorci de l'Institut Ramon Llull. (Mallorca)
- 26 de maig: presentació d'"Aftermath_Catalonia in Venice. Architecture beyond Architects" a premsa catalana i internacional. (Venècia)
- 4 de juliol: presentació d'"Avignon à la Catalane" 2016. (Institut d'Estudis Baleàrics, Palma de Mallorca)
- 5 de juliol: esmorzar de premsa: "El català a les universitats del món: 30 anys formant professorat i creant xarxa". (Institut Ramon Llull)
- 14 de juliol: presentació de l'Any Llull. Programa internacional del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull. (Institut Ramon Llull)
- 22 de juliol: presentació del projecte que representarà Catalunya a la Biennal d'Art de Venècia 2017. (Institut Ramon Llull)

- 4 d'agost: presentació del XXVI Festival Terra de Trobadors de Castelló d'Empúries en el marc de l'Any Llull. (Institut Ramon Llull. Cessió d'espai)
- 11 de novembre: lliurament dels V Premis de la Fundació Ramon Llull. (Govern d'Andorra)

Publicacions corporatives

Fullet informatiu i flyer del Palau Baró de Quadras

Des del mes de febrer del 2016, els ciutadans i les ciutadanes poden conèixer el Palau Baró de Quadras, seu de l'Institut Ramon Llull, mitjançant una visita guiada. Cada dimecres, l'empresa Cases Singulares explota el servei de visites guiades per a mostrar el valor patrimonial i artístic de l'edifici de Puig i Cadafalch. Amb l'objectiu de difondre el Palau Baró de Quadras, es va decidir editar un quadríptic de mida A4, en color i trilingüe —català, castellà i anglès—, que es reparteix als visitants al final de cada visita. També s'ha produït un flyer trilingüe per a atreure visitants a la seu de l'Institut Ramon Llull. Resseguint la gràfica del fullet, s'han distribuït a altres edificis patrimonials de l'Eixample.

Fullet corporatiu de l'Institut Ramon Llull

Tal com es fa cada dos anys, durant el 2016 s'ha editat un desplegable de l'Institut Ramon Llull. Amb una portada de l'artista Joan Fontcuberta, s'hi explica la feina de l'Institut Ramon Llull, les línies d'ajut, els programes de cada àrea i els partners més rellevants a nivell internacional. S'ha editat en 4 idiomes: català, anglès, alemany i francès.

Multimèdia

Web del Palau del Baró de Quadras

Amb motiu de l'obertura de la seu de l'Institut Ramon Llull a la ciutadania, i amb l'objectiu de promoure les visites i la difusió de l'edifici patrimonial, es va crear un web monogràfic sobre l'edifici. Aquest nou web també inclou informació sobre el lloguer d'espais. <http://www.llull.cat/monografics/palaubaroquadras>

Creamap

Durant el 2015 es va estrenar el projecte Creamap.cat, el mapa interactiu de la cultura catalana al món.

Creamap.cat és una eina de visualització geogràfica de la presència dels creadors catalans arreu del món. Mostra les activitats dutes a terme en diferents localitzacions, tot identificant-les segons el seu àmbit cultural (arts escèniques, arts visuals, literatura, llengua i activitats de formació, entre d'altres).

Durant el 2016 se n'ha continuat la segona fase, encetada al mes d'octubre del 2015, en la qual es va obrir la possibilitat d'introduir fitxes d'activitat a persones externes, encara que amb un treball de moderació realitzat des de l'Institut Ramon Llull. L'obertura a editors externs ha permès nodrir el mapa i augmentar el nombre de projectes i l'abast potencial de l'eina. Aprofitant l'efemèride de l'Any Llull es va crear una nova categoria al Creamap, per així poder agrupar i visualitzar totes les activitats vinculades a la commemoració de la mort de Ramon Llull fora de Catalunya.

<http://www.creamap.cat>

Webs monogràfics 2016

Aftermath_Catalonia in Venice
Web sobre l'exposició que va representar Catalunya a la 15a Biennal d'Arquitectura de Venècia dins dels *Eventi Collaterali*. Conté informació sobre el projecte comissariat per Jaume Prat, Jelena Prokopljević i Isaki Lacuesta, i recursos per a la premsa. Així mateix, conté un *web-doc* que inclou entrevistes amb els creadors i els equips que van participar en els set casos, i models i dades relacionats amb el procés de creació i construcció:
<http://aftermath.llull.cat>

XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català

Web amb un disseny adaptatiu que agrupa tota la informació sobre les jornades de professors de català, celebrades aquest any a Tarragona. S'ha tornat a intensificar la presència de les xarxes socials amb la visualització de les converses de Twitter, gràcies a l'eina Storify.
<http://www.llull.cat/monografics/jornades16/>

Concurs IRLats

Amb motiu de la convocatòria del concurs de microrelats per a estudiants de català a l'exterior, enguany protagonitzat per Ramon Llull arran de l'Any Llull, es va crear aquest web específic. També com a secció específica dins de la pàgina web de l'Institut Ramon Llull.
Novament, els relats s'han pogut votar directament tot comparant-los a les xarxes socials.
http://www.llull.cat/catala/aprendre_catala/irlats_bases.cfm

Any Llull

Commemoracions internacionals del 700 aniversari de la mort de Ramon Llull.
Aquesta pàgina monogràfica s'encarrega d'aplegar tot el programa d'activitats (exposicions, recitals, conferències, activitats acadèmiques, concerts) de l'Any Llull a escala internacional. Adaptada per a dispositius mòbils, inclou una secció dedicada a l'exposició "La veritat inefable" i la seva itinerància, detalls sobre alguns esdeveniments destacats i un *iframe* del Creamap, amb el qual es pot visualitzar al mapa del món on es fan totes les activitats de l'Any Llull.
<http://any.llull.cat>

Fira del Llibre de Varsòvia

Web sobre la participació de Barcelona i la literatura catalana com a convidades especials a la Fira del Llibre de Varsòvia 2016. De caire informatiu i en català —ja que el web de la fira només oferia continguts en anglès i polonès—, es va dissenyar una pàgina amb el programa d'activitats i les biografies dels autors.
<http://www.llull.cat/monografics/varsovia2016/>

Inici de l'ampliació del CMS per a subvencions, portal de la transparència i altres tràmits

Per a gestionar de forma més ràpida les informacions sobre subvencions i tràmits de l'Àrea de Llengua i del portal de la transparència, s'inicia una ampliació del CMS (Content Management System) que gestiona el web de l'Institut.
Per mitjà d'aquesta eina, totes les pàgines web, arxius (PDF, formularis, documents d'ofimàtica) i fotos passen de ser gestionats com a pàgines HTML estàtiques a ser gestionats dinàmicament pel CMS i estar ubicats en una base de dades. Això dona més comoditat a la gestió habitual en tres idiomes d'aquestes seccions per part del personal encarregat d'actualitzar-ne els continguts web.

Xarxes socials

El 2016 s'han obert dos nous canals específics sobre un dels projectes més estables i importants de l'Institut Ramon Llull: la participació catalana a Venècia. Amb el títol genèric de “Catalonia in Venice” —que es podrà aprofitar en futures edicions de la Biennal—, es van obrir una pàgina de Facebook i un perfil a Instagram. Amb missatges de caire més lúdic i en diversos idiomes —italià, català, castellà i anglès—, des de dos mesos abans de la inauguració aquestes xarxes s'han nodrit de continguts audiovisuals sobre els processos creatius, el muntatge, la concepció artística i els projectes presentats a l'exposició, aportats pels mateixos comissaris.

D'altra banda, s'han seguit reforçant els continguts audiovisuals —infografies, fotos i vídeos— creats específicament per ser compartits a les xarxes socials.

Al llarg de l'any s'han penjat 17 vídeos nous al canal de YouTube de l'Institut Ramon Llull.

El vídeo de les XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català, la càpsula resum dels estudiants de català a les universitats d'arreu del món i el tràiler del projecte “Aftermath_Catalonia in Venice” són els que han tingut més reproduccions. El canal de YouTube de l'Institut Ramon Llull ha registrat prop de 58.000 minuts de vídeo visualitzats.

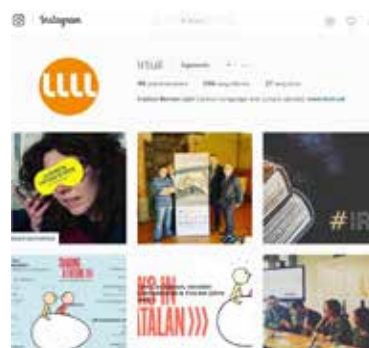
Instagram també ha estat objecte d'un reforç pel que fa a continguts i *posts*, un fet que ha permès augmentar-ne la quantitat de seguidors.

L'evolució de les xarxes socials més consolidades, Twitter i Facebook, segueix sent positiva, ja que cada dia n'augmenta el nombre de seguidors i els comentaris a les publicacions.

També val la pena destacar que la utilització d'etiquetes com la del projecte *#cataloniainvenice* per a la Biennal de Venècia, *#AnyLlull* per a les activitats de commemoració de l'Any Llull, *#aprencat16* per a les estades lingüístiques i *#JIPC16* per a les Jornades de Professors a Tarragona, ha augmentat l'*engagement* a les comunitats digitals de l'Institut Ramon Llull.

Per primera vegada, un *hashtag* d'un projecte de l'Institut Ramon Llull ha estat *trending topic* a Catalunya, en aquest cas durant la celebració de les XXX Jornades Internacionals per a Professors de Català.

L'Institut Ramon Llull a les xarxes socials 2016

Pressupost

Ingressos

La liquidació pressupostària dels ingressos de l'Institut Ramon Llull suma un total de 7.890.098,57 euros.

Distribució del finançament de l'Institut Ramon Llull

Descripció	Any 2016	Any 2015	Variació %
Ingressos propis	90.276,17 €	196.009,65 €	-53,94%
Transferències corrents	7.794.776,88 €	7.752.400,43 €	0,55%
Ingressos patrimonials	5.045,52 €	17.111,74 €	-70,51%
TOTAL	7.890.098,57 €	7.965.521,82 €	-0,95%

Execució del pressupost d'ingressos

Descripció	Pressupost definitiu	Drets reconeguts nets	Recaptació neta	Execució pressupost ingressos
Ingressos propis	181.100,00 €	90.276,17 €	75.271,99 €	49,85%
Transferències corrents	7.795.600,31 €	7.794.776,88 €	5.419.403,95 €	99,99%
Ingressos patrimonials	14.000,00 €	5.045,52 €	5.045,52 €	36,04%
Romanent	203.849,08 €	- €	- €	0,00%
TOTAL	8.194.549,39 €	7.890.098,57 €	5.499.721,46 €	96,28%

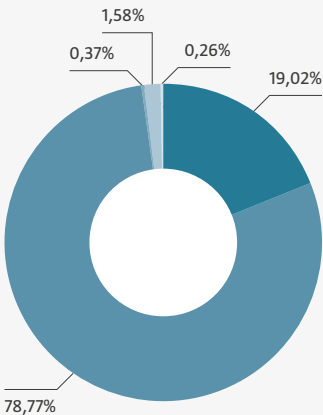
El grau d'execució del pressupost d'ingressos ha estat d'un 96,28%. Les transferències corrents han representat un 99,99% del total d'ingressos de l'Institut. Els ingressos procedents de la Generalitat de Catalunya han estat de 7.651.570,25 euros (un 98,16% del total de transferències).

Distribució de les transferències rebudes de l'Institut Ramon Llull

Transferències rebudes	Any 2016	Any 2015	Variació %
Generalitat de Catalunya - Departament d'Economia i Coneixement - Direcció General d'Universitats	1.482.848,59 €	1.482.848,59 €	0,00%
Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura	6.140.156,81 €	5.829.197,06 €	5,33%
Generalitat de Catalunya - Departament de la Presidència	28.564,85 €	108.527,51 €	-73,68%
Govern de les Illes Balears	123.206,63 €	- €	+100,00%
Ajuntament de Barcelona	20.000,00 €	315.000,00 €	-93,65%
Fons Europeus	- €	16.827,27 €	-100,00%
TOTAL	7.794.776,88 €	7.752.400,43 €	0,55%

Distribució de les transferències rebudes per institució i percentatge que representa cada transferència respecte al total d'aportacions rebudes (2016)

- Generalitat de Catalunya - Departament d'Economia i Coneixement - Direcció General d'Universitats (19%)
- Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura (75%)
- Generalitat de Catalunya - Departament de Presidència (2%)
- Govern de les Illes Balears (4%)
- Ajuntament de Barcelona (0,5%)

Despeses

La liquidació pressupostària recull un import total de despeses de l'exercici 2016 de 8.016.791,48 euros.

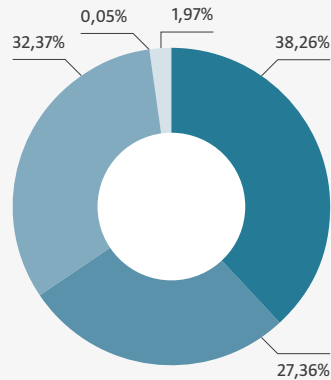
L'execució del pressupost de despeses ha estat del 97,83% i es distribueix entre els següents capítols de despesa:

Execució de la despesa

Descripció	Pressupost definitiu	Liquidat	%
Despeses de personal	3.105.191,92 €	3.074.870,35 €	99,02%
Despesa corrent	2.476.493,20 €	2.373.663,50 €	95,85%
Transferències corrents	2.494.781,43 €	2.451.438,17 €	98,26%
Transferències de capital	4.000,00 €	4.000,00 €	100,00%
Inversions	114.082,84 €	112.819,46 €	98,89%
TOTAL	8.194.549,39 €	8.016.791,48 €	97,83%

Distribució de la despesa per capítols econòmics

Despeses de personal (38,36%)
Despesa corrent (29,61%)
Transferències corrents (30,58%)
Inversions (1,41%)

La distribució de la despesa executada per centres de cost ha estat la següent:

Distribució de la despesa total, criteri pressupostari, per centres de cost

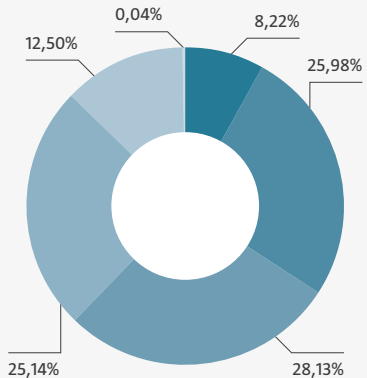
Centre de cost	Any 2016	Any 2015	Variació %
Direcció	658.682,12 €	810.298,99 €	-18,71%
Gerència	2.082.923,52 €	1.958.245,35 €	6,37%
Àrea de Llengua i Universitats	2.254.903,06 €	2.120.343,74 €	6,35%
Àrea de Creació	2.015.046,24 €	1.854.191,38 €	8,68%
Àrea de Literatura i Pensament	1.001.788,04 €	793.656,19 €	26,22%
Business of Design Week 2015 Hong Kong	3.448,50 €	366.199,61 €	-99,06%
TOTAL	8.016.791,48 €	7.902.935,26 €	1,44%

* L'Àrea de Creació inclou els programes d'arts escèniques, cinema, música i arts visuals i arquitectura.

Les despeses totals executades durant l'exercici 2016 han suposat un increment del 1,44% respecte a l'exercici anterior.

Percentatge de participació de les àrees i els departaments en la despesa de l'Institut Ramon Llull

Direcció (8,22%)
Gerència (25,98%)
Àrea de Llengua i Universitats (28,13%)
Àrea de Creació (25,14%)
Àrea de Literatura i Pensament (12,50%)
B.D.W. 2015 Hong Kong (0,04%)

Edició: abril 2017

© Institut Ramon Llull, per aquesta edició
© Institut Ramon Llull, pels textos i les fotografies
© Fotografia de coberta: Marcelo Isarrualde

Coordinació editorial:
Institut Ramon Llull

Correcció:
Adolf Fuertes per a EMC Transcripcions (www.transcripcions.com)

Impressió:
Nova Era

llull institut
ramon llull

www.llull.cat

Palau del Baró de Quadras
Avda. Diagonal 373
08008 Barcelona
+34 93 467 80 00
info@llull.cat